

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ

A R I S T O T L E

ON COMING-TO-BE & PASSING-AWAY

(DE GENERATIONE ET CORRUPTIONE)

A REVISED TEXT

WITH INTRODUCTION AND COMMENTARY

BY

HAROLD H. JOACHIM

Fellow of New College

Honorary Fellow of Merton College

*And Wykeham Professor of Logic in the University
of Oxford*

O X F O R D
AT THE CLARENDON PRESS

1922

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ Α

Περὶ δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φύσει γινομένων καὶ 314^α
 φθειρομένων, ὁμοίως κατὰ πάντων, τὰς τε αἰτίας διαιρε-
 τέον καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν, ἔτι δὲ περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλ-
 λοιώσεως, τί ἐκότερον, καὶ πότερον τὴν αὐτὴν ὑποληπτέον
 εἶναι φύσιν ἀλλοιώσεως καὶ γενέσεως, ἢ χωρὶς, ὥσπερ 5
 διώρισται καὶ τοῖς ὀνόμασι. τῶν μὲν οὖν ἀρχαίων οἱ μὲν τὴν
 καλουμένην ἀπλὴν γένεσιν ἀλλοιώσιν εἶναι φασιν, οἱ δ' ἕτε-
 ρον ἀλλοιώσιν καὶ γένεσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἐν τι τὸ πᾶν εἶναι
 λέγουσι καὶ πάντα ἐξ ἑνὸς γεννῶσι, τούτοις μὲν ἀνάγκη
 τὴν γένεσιν ἀλλοιώσιν φάναι καὶ τὸ κυρίως γιγνόμενον ἀλ- 10
 λοιοῦσθαι· ὅσοι δὲ πλείω τὴν ὕλην ἑνὸς τιθέασιν, οἷον Ἐμ-
 πεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Λεύκιππος, τούτοις δὲ ἕτε-
 ρον. καίτοι Ἀναξαγόρας γε τὴν οἰκείαν φωνὴν ἠγνόησεν—λέ-
 γει γοῦν ὡς τὸ γίγνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι ταῦτον καθέστηκε
 τῷ ἀλλοιοῦσθαι, πολλὰ δὲ λέγει τὰ στοιχεῖα, καθάπερ καὶ 15
 ἕτεροι. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ τὰ μὲν σωματικὰ τέτταρα,
 τὰ δὲ πάντα μετὰ τῶν κινούντων ἐξ τὸν ἀριθμὸν, Ἀνα-
 ξαγόρας δὲ ἄπειρα καὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος (ὁ μὲν
 γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα τίθησιν, οἷον ὄστον σάρκα
 μυελὸν καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐκάστῳ συνώνυμον τὸ μέρος ἐστίν, 20
 Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος ἐκ σωμάτων ἀδιαιρέτων τᾶλ-

a 1 δὲ om. E 3 αὐτῶν διοριστέον ἔτι F 5 φύσιν εἶναι L :
 εἶναι φύσιν εἶναι E¹ 6 διώρισται] καὶ ὄρισται E¹ μὲν τὴν] μὲν
 οὖν τὴν E 8-9 λέγουσιν εἶναι EL 9 γεννῶσι] γεγονέαι H, et
 fecit E μὲν om. H : μὲν δὲ F 10 ἀλλοιώσιν τὴν γένεσιν H
 γιγνόμενον καὶ ἀλλοιοῦσθαι F 12 δὲ om. F¹HL 13 γε om.
 FH 14 οὖν . . . ἀπόλλυσθαι in litura add. J, prima tamen
 manu καὶ τὸ F ταῦτὸ FJL 16 μὲν prius om. HL 19 οἷον
 om. H καὶ post ὄστον add. HL καὶ post σάρκα add. FHL
 20 μυελὸν καὶ ξύλον καὶ H καὶ τῶν] τῶν δὲ E ἐκάστου
 FHLΦ^c συνώνυμους FL : συνώνυμον post μέρος H ἐστίν]
 κατηγορεῖται L 21 τᾶλλα] ταῦτα EF : haec et alia Γ

λα συγκείσθαι φασι, ταῦτα δ' ἄπειρα καὶ τὸ πλῆθος εἶναι καὶ τὰς μορφάς, αὐτὰ δὲ πρὸς αὐτὰ διαφέρειν τούτοις ἐξ ὧν εἰσι καὶ θέσει καὶ τάξει τούτων)· ἐναντίως γὰρ φαίνονται λέγοντες οἱ περὶ Ἀναξαγόραν τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέα. ὁ μὲν γὰρ φησι πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ γῆν στοιχεῖα τέτταρα καὶ ἀπλᾶ εἶναι μᾶλλον ἢ σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ὁμοιομερῶν· οἱ δὲ ταῦτα μὲν ἀπλᾶ καὶ στοιχεῖα, γῆν δὲ καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα σύνθετα—παν-
 314^b σπερμίαν γὰρ εἶναι τούτων. τοῖς μὲν οὖν ἐξ ἑνὸς πάντα κατασκευάζουσιν ἀναγκαῖον λέγειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἀλλοίωσιν, αἱ γὰρ μένειν τὸ ὑποκείμενον ταῦτόν καὶ ἐν (τὸ δὲ τοιοῦτον ἀλλοιοῦσθαι φάμεν)· τοῖς δὲ τὰ γένη πλείω ποιού-
 5 σι διαφέρειν τὴν ἀλλοίωσιν τῆς γενέσεως—συνιόντων γὰρ καὶ διαλυομένων ἢ γένεσις συμβαίνει καὶ ἡ φθορά. διὸ λέγει τοῦτον τὸν τρόπον καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι “φύσις οὐδενὸς ἐστίν . . . ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μιγέντων”. ὅτι μὲν οὖν οἰκείος ὁ λόγος αὐτῶν τῇ ὑποθέσει οὕτω φάναι, δῆλον,
 10 καὶ ὅτι λέγουσι τὸν τρόπον τοῦτον· ἀναγκαῖον δὲ καὶ τούτοις τὴν ἀλλοίωσιν εἶναι μὲν τι φάναι παρὰ τὴν γένεσιν, ἀδύνατον μέντοι κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα. τοῦτο δ' ὅτι λέγομεν ὀρθῶς, ῥᾶδιον συνιδεῖν. ὥσπερ γὰρ ὀρῶμεν ἡρεμούσης τῆς οὐσίας ἐν αὐτῇ μεταβολὴν κατὰ μέγεθος, τὴν κα-
 15 λουμένην αὔξησιν καὶ φθίσειν, οὕτω καὶ ἀλλοίωσιν· οὐ μὴν ἀλλ' ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ πλείους ἀρχὰς ποιούντες μίαν ἀδύνατον ἀλλοιοῦσθαι. τὰ γὰρ πάθη, καθ' ἃ φάμεν τοῦτο συμβαίνειν, διαφοραὶ τῶν στοιχείων εἰσίν, λέγω δ' οἷον θερμὸν ψυχρὸν, λευκὸν μέλαν, ξηρὸν ὑγρὸν, μαλακὸν σκληρὸν καὶ
 20 τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὥσπερ καὶ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς “ἡέλιον μὲν λευκὸν ὄραν καὶ θερμὸν ἀπάντη, ὄμβρον δ' ἐν πᾶσιν

a 22 φησι L εἶναι post μορφάς F 23 πρὸς αὐτὰ FH
 διαφέρει F 24 γὰρ] δὲ FHLΦ¹ 25 περὶ τὸν Ἀναξαγόραν F
 26 ὅ] οἱ FG φασι Γ στοιχεῖα εἶναι F 27 τέτταρα om. sed
 Δ supra lin. add. J μᾶλλον εἶναι F 28 ὁμοιομερῶν] μερῶν F:
 similitium partium Γ 29 γῆν . . . ὕδωρ] πῦρ δὲ καὶ ὕδωρ E¹ καὶ
 post πῦρ om. F b 3 μένει J (sed post μένει erasum aliquid) et Φ¹,
 Bonitz 4 δὲ prius om. E 5 τὴν γένεσιν τῆς ἀλλοιώσεως fecit E
 7 λέγει καὶ τοῦτον L 8 τε καὶ διάλλαξις τε L 9 et 11 φάναι J
 10 καὶ ὅτι] ὅτι καὶ E 11 τι] τοι F 12 ὑπ' ἐκείνων fecit E
 16 ποιοῦνται L 19 λευκὸν] καὶ H σκληρὸν μαλακὸν EL 20 καὶ
 φησὶν] φησὶ καὶ F 21 ὄραν] ὄρα EL

δνοφθέντά τε ῥιγαλέον τε” (ὁμοίως δὲ διορίζει καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν)· ὥστ’ εἰ μὴ δυνατὸν ἐκ πυρὸς γίνεσθαι ὕδωρ μὴδ’ ἐξ
ὑδατος γῆν, οὐδ’ ἐκ λευκοῦ μέλαν ἔσται οὐδὲν οὐδ’ ἐκ μαλακοῦ
σκληρόν (ὁ δ’ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων), τοῦτο δ’ ἦν 25
ἀλλοίωσις. ἢ καὶ φανερόν ὅτι μίαν ἀεὶ τοῖς ἐναντίοις ὑπο-
θετέον ὕλην, ἂν τε μεταβάλλῃ κατὰ τόπον, ἂν τε κατ’
αὔξησιν καὶ φθίσειν, ἂν τε κατ’ ἀλλοίωσιν. ἔτι δ’ ὁμοίως
ἀναγκαῖον εἶναι τοῦτο καὶ ἀλλοίωσιν· εἴτε γὰρ ἀλλοίωσις
ἔστι, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν στοιχείῳ καὶ μία πάντων ὕλη 315^a
τῶν ἐχόντων εἰς ἄλληλα μεταβολήν, καὶ εἰ τὸ ὑποκείμενον
ἔν, ἔστιν ἀλλοίωσις. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν ἔοικεν ἐναντία λέ-
γειν καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτός. ἅμα μὲν
γὰρ οὐ φησιν ἕτερον ἐξ ἑτέρου γίνεσθαι τῶν στοιχείων οὐδέν, 5
ἀλλὰ τὰλλα πάντα ἐκ τούτων, ἅμα δ’ ὅταν εἰς ἐν συνα-
γάγῃ τὴν ἅπασαν φύσιν πλὴν τοῦ νείκους, ἐκ τοῦ ἐνὸς γί-
νεσθαι πάλιν ἕκαστον· ὥστ’ ἐξ ἐνός τινος δῆλον ὅτι διαφοραῖς
τισι χωριζομένων καὶ πάθεσιν ἐγένετο τὸ μὲν ὕδωρ τὸ δὲ
πῦρ, καθάπερ λέγει τὸν μὲν ἥλιον λευκὸν καὶ θερμόν, τὴν 10
δὲ γῆν βαρὺν καὶ σκληρόν. ἀφαιρουμένων οὖν τούτων τῶν δια-
φορῶν (εἰσὶ γὰρ ἀφαιρεταὶ γενόμεναί γε) δῆλον ὡς ἀνάγκη
γίνεσθαι καὶ γῆν ἐξ ὑδατος καὶ ὕδωρ ἐκ γῆς, ὁμοίως δὲ
καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ νῦν, μετα-
βάλλοντά γε τοῖς πάθεσιν. ἔστι δ’ ἐξ ὧν εἴρηκε δυνάμενα 15
προσγίνεσθαι καὶ χωρίζεσθαι πάλιν, ἄλλως τε καὶ μαχο-
μένων ἀλλήλοισι ἔτι τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας, διόπερ καὶ
τότε ἐξ ἐνός ἐγεννήθησαν—οὐ γὰρ δὴ πῦρ γε καὶ γῆ καὶ
ὕδωρ ὄντα ἐν ἦν τὸ πᾶν. ἄδηλον δὲ καὶ πότερον ἀρ-
χὴν αὐτῶν θετέον τὸ ἐν ἢ τὰ πολλά, λέγω δὲ πῦρ καὶ γῆν 20
καὶ τὰ σύστοιχα τούτων. ἢ μὲν γὰρ ὡς ὕλη ὑπόκειται, ἐξ
οὗ μεταβάλλοντα διὰ τὴν κίνησιν γίνονται γῆ καὶ πῦρ, τὸ

b 22 δνοφθέντά FJ et, ut videtur, E¹: ζοφθέντά HL: γνοφθέντά
E² ἐπὶ E¹ (ut videtur) et L: περὶ E²FHJ 23 γενέσθαι E¹L
26 ἀλλοίωσιν E, sed correxit ἢ] ἢ EHLΦ¹ ἀεὶ . . . ὑποθετέον]
ὑποθετέον εἶναι τοῖς ἐναντίοις H: ἀεὶ ἐντίοις ὑποθετέον E 27-28 ἂν τε
κατ’ αὔξησιν καὶ φθίσειν om. E a I μία ἢ πάντων FL 4 ἐαυτὸν F
αὐτὸς om. E 12 γιγνόμεναί E ὡς om. E ἀναγκαῖον H
16 προσγένεσθαι J 18 γε om. FΦ¹ 19 ὕδωρ ἔτι ὄντα Bekker: ἔτι om.
codd. omnes, Φ¹ et Γ. Infra lin. (sub ὕδωρ) incerta quaedam habet H
20 αὐτῶν HL: αὐτὰ fecit F τὰ πολλά ἢ τὸ ἐν F καὶ om. F
22 γίνεσθαι F πῦρ καὶ γῆ FL: γῆ καὶ τὸ ὕδωρ E: ignis et terra et aqua Γ
B 2

ἐν στοιχείων· ἢ δὲ τοῦτο μὲν ἐκ συνθέσεως γίγνεται συνιόντων
ἐκείνων, ἐκείνα δ' ἐκ διαλύσεως, στοιχειωδέστερα ἐκείνα καὶ
25 πρότερα τὴν φύσιν.

Ὅλως τε δὴ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἀπλῆς 2
λεκτέον, πότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστι καὶ πῶς ἔστιν, καὶ † περὶ τὰς
ἄλλας κινήσεις†, οἷον περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως.
Πλάτων μὲν οὖν μόνον περὶ γενέσεως ἐσκέψατο καὶ
30 φθορᾶς, ὅπως ὑπάρχει τοῖς πράγμασι, καὶ περὶ γενέσεως
οὐ πάσης ἀλλὰ τῆς τῶν στοιχείων, πῶς δὲ σάρκες ἢ ὅσα ἡ
τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων, οὐδέν· ἔτι οὐδὲ περὶ ἀλλοιώσεως
οὐδὲ περὶ αὐξήσεως, τίνα τρόπον ὑπάρχουσι τοῖς πράγμασι.
Ὅλως δὲ παρὰ τὰ ἐπιπολῆς περὶ οὐδενὸς οὐδεὶς ἐπέστησεν ἔξω
35 Δημοκρίτου· οὗτος δ' ἔοικε μὲν περὶ πάντων φροντίσαι, ἦδη
315^b δὲ ἐν τῷ πῶς διαφέρειν. οὔτε γὰρ περὶ αὐξήσεως οὐδεὶς οὐδὲν
διώρισεν, ὡσπερ λέγομεν, ὅ τι μὴ κἂν ὁ τυχὼν εἴπειεν,
ὅτι προσιώντος αὐξάνονται τῷ ὁμοίῳ (πῶς δὲ τοῦτο, οὐκέτι),
οὐδὲ περὶ μίξεως, οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλων ὡς εἶπεῖν οὐδενός, οἷον
5 τοῦ ποιεῖν ἢ τοῦ πάσχειν, τίνα τρόπον τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ
πάσχει τὰς φυσικὰς ποιήσεις. Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιπ-
πος ποιήσαντες τὰ σχήματα τὴν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν γένεσιν
ἐκ τούτων ποιούσι, διακρίσει μὲν καὶ συγκρίσει γένεσιν καὶ
φθοράν, τάξει δὲ καὶ θέσει ἀλλοίωσιν. ἐπεὶ δ' ὄντο τὰ-
10 ληθῆς ἐν τῷ φαίνεσθαι, ἐναντία δὲ καὶ ἄπειρα τὰ φαινό-
μενα, τὰ σχήματα ἄπειρα ἐποίησαν, ὥστε ταῖς μεταβο-
λαῖς τοῦ συγκεκριμένου τὸ αὐτὸ ἐναντίον δοκεῖν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ,
καὶ μετακινεῖσθαι μικροῦ ἐμμιγνυμένου καὶ ὅλως ἕτερον
φαίνεσθαι ἐνὸς μετακινήθentos—ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ τραγωδία
15 καὶ κωμῳδία γίνεται γραμμάτων. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ σχεδὸν

a 23 γίγνεται E 24 στοιχειωδέστερα τὰ τέτταρα ἐκείνα F 27-28 τὰς
ἄλλας κινήσεις HJLΦ: post ἄλλας add. ἀπλῆς E et (supra lin.) F:
τῶν ἄλλων κινήσεων D^b: de aliis simplicibus motibus Γ: τῶν ἄλλων
ἀπλῶν κινήσεων Bekker: τῆς ἀλλῆς κινήσεως fort. legendum 28 οἷον
supra lin. add. J: οἷον καὶ E 29 μόνον om. FH γενέσεως καὶ
φθορᾶς ἐσκέψατο L 30 πῶς HJ 31 τῶν πάντων στοιχείων F
32 οὐδέν] οὐδαμῶς H οὐδὲ om. E: οὔτε δὲ F: οὔτε L περὶ
αὐξήσεως οὔτε ἀλλοιώσεως E, sed οὔτε ex οὐδὲ fecit 33 οὔτε FL
ὑπάρξουσι E¹ 35 δ' ἔοικε] δὲ δοκεῖ H b 1 διαφέρει FHL
οὐδέν] οὐδὲ H 2 διώρικεν E ὁ μὴ τυχὼν E: μὴ supra lin. add. J
εἴποιεν EFHL 5 ἢ] καὶ E τοῦ om. F 12 δοκεῖ E καὶ
ἄλλῳ om. L 13 ἐγγινομένου F 14 κωμῳδία καὶ τραγωδία F
15 γίνεται καὶ κωμῳδία HJ ἐπεὶ δὲ] ἔτι E πᾶσι σχεδὸν FLΦ¹

πᾶσιν ἕτερον εἶναι γένεσις καὶ ἀλλοίωσις, καὶ γίνεσθαι μὲν καὶ φθείρεσθαι συγκρινόμενα καὶ διακρινόμενα, ἀλλοιοῦσθαι δὲ μεταβαλλόντων τῶν παθημάτων, περὶ τούτων ἐπιστήσασι θεωρητέον. ἀπορίας γὰρ ἔχει ταῦτα καὶ πολλὰς καὶ εὐλόγους. εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ σύγκρισις ἢ γένεσις, πολλὰ ἀδύνατα 20 συμβαίνει· εἰσὶ δ' αὖ λόγοι ἕτεροι ἀναγκαστικοὶ καὶ οὐκ εὐποροὶ διαλύειν ὡς οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν· εἴτε μὴ ἐστὶ σύγκρισις ἢ γένεσις, ἢ ὅλως οὐκ ἐστὶ γένεσις ἢ ἀλλοίωσις, ἢ καὶ τοῦτο διαλύσαι χαλεπὸν ὄν πειρατέον. ἀρχὴ δὲ τούτων πάντων, πότερον οὕτω γίνεται καὶ ἀλλοιοῦται καὶ αὐ- 25 ξάνεται τὰ ὄντα καὶ τὰναντία τούτοις πάσχει, τῶν πρώτων ὑπαρχόντων μεγεθῶν ἀδιαιρέτων, ἢ οὐθέν ἐστι μέγεθος ἀδιαιρέτου· διαφέρει γὰρ τοῦτο πλείστον. καὶ πάλιν εἰ μεγέθη, πότερον, ὡς Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος, σώματα ταῦτ' ἐστίν, ἢ ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ ἐπίπεδα; τοῦτο μὲν οὖν αὐτό, 30 καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν, ἄλογον μέχρι ἐπιπέδων διαλύσαι· διὸ μᾶλλον εὐλογον σώματα εἶναι ἀδιαίρετα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλὴν ἔχει ἀλογίαν. ὅμως δὲ τούτοις ἀλλοίωσιν καὶ γένεσιν ἐνδέχεται ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται, τροπῇ καὶ διαθιγῇ μετακινούντα τὸ αὐτὸ καὶ ταῖς τῶν σχη- 35 μάτων διαφοραῖς, ὅπερ ποιεῖ Δημόκριτος (διὸ καὶ χροιάν 316^a οὐ φησιν εἶναι—τροπῇ γὰρ χρωματίζεσθαι), τοῖς δ' εἰς ἐπίπεδα διαιρούσιν οὐκέτι· οὐδὲν γὰρ γίνεται πλὴν στερεὰ συντιθεμένων, πάθος γὰρ οὐδ' ἐγχειροῦσι γεννᾶν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν. αἴτιον δὲ τοῦ ἐπ' ἔλαττον δύνασθαι τὰ ὁμολογούμενα συνροῶν 5 ἢ ἀπειρία· διὸ ὅσοι ἐνφκήκασιν μᾶλλον ἐν τοῖς φυσικοῖς, μᾶλλον δύνανται ὑποτίθεσθαι τοιαύτας ἀρχὰς αἰ ἐπὶ πολὺ δύνανται συνείρειν, οἱ δ' ἐκ τῶν πολλῶν λόγων ἀθεώρητοι

b 16 γένεσιν καὶ ἀλλοίωσιν F καὶ γίνεσθαι μὲν] γίνεσθαι μὲν γὰρ FHJ 18 ἐπιστήσασι J 19 γὰρ om. J 21 δ' αὐ] δ' οὖν J ἕτεροι λόγοι HJ καὶ οὐκ εὐποροὶ διαλύειν post 22 ἔχειν H 23 ἐστὶ] ἔσται J ἢ sec.] καὶ E 24 ἢ] ἢ εἰ FLΓ ὄν om. EΓ: ὁ H 25 ἀπάντων FL οὕτω] ἄρα H 29 πότερον] πρότερον E ταῦτ' ἐστίν om. H 30 αὐτό om. L 31 καὶ om. F ἄλογον] ἄτοπον F 33 ὅμως] ὁμοίως EJ τοῦτων F: et ex his Γ 34 καθάπερ εἴρηται om. EL 35 διαθιγῇ E]LΦ^c. Cf. etiam infra 327^a 18 μ. τὸ αὐτὸ] transmutante idolum Γ a 1 χροιάν HJ, sed vide Diels, Vorsokratiker, p. 715 2 φασιν F 3 συντιθεμένων κατὰ πλάτος L, et in marg. F 4 ἐγχειροῦσι L 6 συνφκήκασιν L 7 τὰς τοιαύτας F αἰ om. E¹: αἰς E²F: utramque lectionem agnovit Φ ἐπὶ om. F 8 δύνανται J λόγων πολλῶν J πολλῶν om. Φ¹: ἄλλων H

τῶν ὑπαρχόντων ὄντες, πρὸς ὀλίγα βλέψαντες, ἀποφαίνον-
 10 ται ῥᾶον. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τούτων ὅσον διαφέρουσιν οἱ
 φυσικῶς καὶ λογικῶς σκοποῦντες· περὶ γὰρ τοῦ ἄτομα εἶναι
 μεγέθη οἱ μὲν φασιν ὅτι αὐτὸ τὸ τρίγωνον πολλὰ ἔσται,
 Δημόκριτος δ' ἂν φανείη οἰκείους καὶ φυσικοῖς λόγοις πε-
 15 πείσθαι. δῆλον δ' ἔσται ὃ λέγομεν προΐουσιν. ἔχει γὰρ ἀπο-
 ρίαν, εἴ τις θεῖη σῶμά τι εἶναι καὶ μέγεθος πάντη διαιρε-
 τόν, καὶ τοῦτο δυνατόν. τί γὰρ ἔσται ὕπερ τὴν διαίρεσιν δια-
 φεύγει; εἰ γὰρ πάντη διαιρετόν, καὶ τοῦτο δυνατόν, κἂν
 ἅμα εἴη τοῦτο διηρημένον, καὶ εἰ μὴ ἅμα διήρηται·
 κἂν εἰ τοῦτο γένοιτο, οὐδὲν ἂν εἴη ἀδύνατον. οὐκοῦν καὶ κατὰ
 20 τὸ μέσον ὡσαύτως, καὶ ὅλως δέ, εἰ πάντη πέφυκε διαιρετόν,
 ἂν διαιρεθῆ, οὐδὲν ἔσται ἀδύνατον γεγονός, ἐπεὶ οὐδ' ἂν εἰς
 μυρία μυριάκις διηρημένα (διαιρεθ)ῆ, οὐδὲν ἀδύνατον· καίτοι
 ἴσως οὐδεὶς ἂν διέλοι. ἐπεὶ τοίνυν πάντη τοιοῦτόν ἐστι τὸ σῶμα,
 διηρήσθω. τί οὖν ἔσται λοιπόν; μέγεθος; οὐ γὰρ οἶόν τε· ἔσται
 25 γάρ τι οὐ διηρημένον, ἦν δὲ πάντη διαιρετόν. ἀλλὰ μὴν εἰ
 μηδὲν ἔσται σῶμα μηδὲ μέγεθος, διαίρεσις δ' ἔσται, ἣ ἐκ
 στιγμῶν ἔσται, καὶ ἀμεγέθη ἐξ ὧν σύγκειται, ἣ οὐδὲν παν-
 τάπασιν, ὥστε κἂν γίνοιτο ἐκ μηδενὸς κἂν εἴη συγκεείμενον,
 καὶ τὸ πᾶν δὴ οὐδὲν ἀλλ' ἣ φαινόμενον. ὁμοίως δὲ κἂν ἦ
 30 ἐκ στιγμῶν, οὐκ ἔσται ποσόν. ὅποτε γὰρ ἦπτοντο καὶ ἐν ἦν
 μέγεθος καὶ ἅμα ἦσαν, οὐδὲν ἐποίουν μείζον τὸ πᾶν· διαιρε-
 θέντος γὰρ εἰς δύο καὶ πλείω, οὐδὲν ἔλαττον οὐδὲ μείζον τὸ
 πᾶν τοῦ πρότερον· ὥστε κἂν πᾶσαι συντεθῶσιν, οὐδὲν ποιήσουσι
 316^b μέγεθος. ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τι διαιρουμένου οἶον ἐκπρισμα
 γίνεται τοῦ σώματος, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ μεγέθους σῶμά τι

a 9 ἀποφαίνονται] ἀπεκρίναντο L 10 ὅσον E: ὅσῳ L 11 εἶναι
 τὰ μεγέθη E 12 φασιν] οὐ φασὶ J ὅτι] διότι FHJLΦ¹Γ αὐτὸ
 τὸ τρ.] τὸ αὐτὸ τρ. J: τὸ αὐτοτρίγωνον FHLΦ 13 οἰκείως L: ἐκλο vel
 ἐκλογ H 14 γὰρ] δὲ HJ 15 θεῖη] φήσει E: θήσει Φ¹ 16 καὶ
 τοῦτο δυνατόν om. E ὕπερ] παρὰ E διαφεύγειν E 17 κἂν]
 καὶ E 18 τοῦτο om. Φ¹ τοῦτο πάντη διηρημένον F ἅμα τοῦτο
 διήρηται F 19 εἰ om. H γένηται FH 20 τὸ om. E, et Φ
 (exceptis codd. GT) 21 ἂν prius] ἐάν Φ^c: κἂν FL διαιρεθείη F
 εἰς om. EF¹: εἰ J 22 μυρία om. EJ, et erasit F² suprascr. εἰς
 διηρημένα (δ-αιρεθ)ῆ scripsi: διηρημένα ἢ EHJL: εἴη διηρημένα εἴη F
 (priore tamen εἴη eraso, et secundo εἴη rc. manu addito) 29 ἦ
 om. HJ ἦ] εἰ HL 30 ἔσται L ἦν ἐν μέγεθος J: ἐν μεγέθει
 (omisso ἦν) H 32 ἦ καὶ Φ¹ πλείους EF 33 προτέρου F
 ποιούσι F b I τοῦ post ἐκ om. F

ἀπέρχεται, ὁ αὐτὸς λόγος· ἐκεῖνο γὰρ πῶς διαιρετόν; εἰ δὲ μὴ
σῶμα ἀλλ' εἶδος τι χωριστὸν ἢ πάθος ἀπῆλθεν, καὶ ἔστι
τὸ μέγεθος στιγμαὶ ἢ ἀφαὶ τοδὶ παθοῦσαι, ἄτοπον ἐκ μὴ
μεγεθῶν μέγεθος εἶναι. ἔτι δὲ ποῦ ἔσονται, καὶ ἀκίνητοι ἢ 5
κινούμεναι αἱ στιγμαί; ἀφή τε αἰεὶ μία δυοῖν τινῶν, ὡς
ὄντος τινὸς παρὰ τὴν ἀφήν καὶ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν στιγ-
μῆν. εἰ δὴ τις θήσεται ὅτιοῦν ἢ ὀηλικονοῦν σῶμα εἶναι πάντη
διαιρετόν, ταῦτα συμβαίνει. ἔτι ἔαν διελὼν συνθῶ τὸ
ξύλον ἢ τι ἄλλο, πάλιν ἴσον τε καὶ ἔν. οὐκοῦν οὕτως ἔχει 10
δηλονότι κἂν τέμω τὸ ξύλον καθ' ὅτιοῦν σημεῖον· πάντη ἄρα
διήρηται δυνάμει. τί οὖν ἔστι παρὰ τὴν διαίρεσιν; εἰ γὰρ καὶ
ἔστι τι πάθος, ἀλλὰ πῶς εἰς ταῦτα διαλύεται καὶ γίνεται
ἐκ τούτων; ἢ πῶς χωρίζεται ταῦτα; ὥστ' εἴπερ ἀδύνατον
ἐξ ἀφῶν ἢ στιγμῶν εἶναι τὰ μεγέθη, ἀνάγκη εἶναι σώματα 15
ἀδιαίρετα καὶ μεγέθη. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα θεμένοις
οὐχ ἤττον συμβαίνει ἀδύνατα· ἔσκεπται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν
ἐτέροις. ἀλλὰ ταῦτα πειρατέον λύειν, διὸ πάλιν ἐξ ἀρχῆς
τὴν ἀπορίαν λεκτέον. τὸ μὲν οὖν ἅπαν σῶμα αἰσθητὸν εἶναι
διαιρετὸν καθ' ὅτιοῦν σημεῖον καὶ ἀδιαίρετον οὐδὲν ἄτο- 20
πον· τὸ μὲν γὰρ δυνάμει, τὸ δ' ἐντελεχείᾳ ὑπάρξει. τὸ
δ' εἶναι ἅμα πάντη διαιρετὸν δυνάμει ἀδύνατον δόξειεν ἂν
εἶναι. εἰ γὰρ δυνατὸν, κἂν γένοιτο (οὐχ ὥστε ἅμα εἶναι
ἅμφω ἐντελεχείᾳ, ἀδιαίρετον καὶ διηρημένον, ἀλλὰ διηρη-
μένον καθ' ὅτιοῦν σημεῖον)· οὐδὲν ἄρα ἔσται λοιπόν, καὶ εἰς 25
ἀσώματον ἐφθαρμένον τὸ σῶμα, καὶ γίγνοιτο δ' ἂν πάλιν
ἦτοι ἐκ στιγμῶν ἢ ὅλως ἐξ οὐδενός. καὶ τοῦτο πῶς δυνατόν;
ἀλλὰ μὴν ὅτι γε διαίρεται εἰς χωριστὰ καὶ αἰεὶ εἰς ἐλάττω
μεγέθη καὶ εἰς ἀπέχοντα καὶ κεχωρισμένα, φανερόν. οὔτε
δὴ κατὰ μέρος διαιροῦντι εἴη ἂν ἄπειρος ἢ θρύψις, οὔτε ἅμα 30

b 2 γὰρ om. E H J L 3 οὐ χωριστὸν et χωριστὸν agn. Φ: οὐ supra
lin. add. J² post πάθος add. δ H et in marg. F J² 4 στιγμαὶ ὅν ἢ J
post ἄτοπον add. μέν τὸ H J ἐκ μὴ] μὴ ἐκ H 6 τινῶν F: τινον,
suprascr. οιν, J 8 ὅτιοῦν θήσεται F L ἢ om. E L ὀηλικόν E
9 πάντα ταῦτα L ἐάν] ἂν E συνθῶ fecit E 10 ἢ] εἰ J
11 κἂν τέμω om. E 13 ἔσται H 15 ἀφῶν ἢ om. F 16 οὐ
μὴν ἀλλὰ] ἀλλὰ μὴν F H J L Φ¹ θεμένοις οὐχ ἤττον om. E 17 ἀδύνατον
F L 19 λεκτέον τὴν ἀπορίαν H 21 post δυνάμει add διαιρετόν E L
22 δυνάμει fort. eiiciendum 23 εἶναι ἅμα F 24 ἐντελεχείᾳ
ἅμφω F L 25 δυνάμει καθ' F¹ 26 γίγνοιτο E F J L: γίνοιτο H:
γένοιτο Bekker 27 ἐκ τῶν στιγμῶν E 28 διαίρεται αἰεὶ
εἰς H

οἶόν τε διαιρεθῆναι κατὰ πᾶν σημεῖον (οὐ γὰρ δυνατόν),
 ἀλλὰ μέχρι του· ἀνάγκη ἄρα ἄτομα ἐνυπάρχειν μεγέθη
 ἀόρατα, ἄλλως τε καὶ εἴπερ ἔσται γένεσις καὶ φθορὰ ἢ
 μὲν διακρίσει ἢ δὲ συγκρίσει. ὁ μὲν οὖν ἀναγκάζειν δοκῶν
 317^a λόγος εἶναι μεγέθη ἄτομα οὗτός ἐστιν· ὅτι δὲ λανθάνει παρα-
 λογιζόμενος, καὶ ἢ λανθάνει, λέγωμεν. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστι
 στιγμή στιγμής ἐχομένη, τὸ πάντη εἶναι διαιρετόν ἐστι μὲν
 ὡς ὑπάρχει τοῖς μεγέθεσιν, ἔστι δ' ὡς οὐ. δοκεῖ δ', ὅταν τοῦτο
 5 τεθῆ, καὶ ὀρηοῦν καὶ πάντη στιγμήν εἶναι, ὥστ' ἀναγκαῖον
 εἶναι διαιρεθῆναι τὸ μέγεθος εἰς μηδέν—πάντη γὰρ εἶναι
 στιγμήν, ὥστε ἢ ἐξ ἀφῶν ἢ ἐκ στιγμῶν εἶναι. τὸ δ' ἔστιν ὡς
 ὑπάρχει πάντη, ὅτι μία ὀρηοῦν ἐστι καὶ πᾶσαι ὡς ἐκάστη·
 10 πλείους δὲ μίας οὐκ εἰσίν (ἐφεξῆς γὰρ οὐκ εἰσίν), ὥστ' οὐ πάντη.
 εἰ γὰρ κατὰ μέσον διαιρετόν, καὶ κατ' ἐχομένην στιγμήν ἔσται
 διαιρετόν· (οὐκ ἔστι δέ,) οὐ γάρ ἐστιν ἐχόμενον σημεῖον σημεῖον ἢ
 στιγμή στιγμής, τοῦτο δ' ἐστὶ διαίρεσις ἢ σύνθεσις. ὥστ' ἔστι
 καὶ σύγκρισις καὶ διάκρισις, ἀλλ' οὐτ' εἰς ἄτομα καὶ ἐξ
 ἀτόμων (πολλὰ γὰρ τὰ ἀδύνατα) οὔτε οὕτως ὥστε πάντη
 15 διαίρεσιν γενέσθαι (εἰ γὰρ ἦν ἐχομένη στιγμή στιγμής,
 τοῦτ' ἂν ἦν), ἀλλ' εἰς μικρὰ καὶ ἐλάττω ἐστί, καὶ σύγκρι-
 σις ἐξ ἐλαττόνων. ἀλλ' οὐχ ἢ ἀπλή καὶ τελεία γένεσις
 συγκρίσει καὶ διακρίσει ὄρισται, ὡς τιμές φασιν, τὴν δ' ἐν
 τῷ συνεχεῖ μεταβολὴν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν ἐν ᾧ
 20 σφάλλεται πάντα· ἔστι γὰρ γένεσις ἀπλή καὶ φθορὰ οὐ
 συγκρίσει καὶ διακρίσει, ἀλλ' ὅταν μεταβάλλῃ ἐκ τοῦδε
 εἰς τόδε ὄλον. οἱ δὲ οἴονται ἀλλοίωσιν εἶναι πᾶσαν τὴν
 τοιαύτην μεταβολήν· τὸ δὲ διαφέρει. ἐν γὰρ τῷ ὑποκει-
 μένῳ τὸ μὲν ἔστι κατὰ τὸν λόγον, τὸ δὲ κατὰ τὴν ὕλην·

b 31 οἶόν τε] οἴονται J οὐ γὰρ] οὐκ ἄρα E 32 ἐνυπ. μεγέθη]
 μεγέθη ὑπάρχειν Φ^cΓ 33 ατα . . . 34 συγκ in litura Γc.
 manu E 34 ἀναγκάζων F δοκῶν om. F, post λόγος ponit
 H^φ1 a 3 μὲν om. EJ 5 καὶ πάντη . . . 8 ὀρηοῦν om. L
 5 στιγμή J, et (ut videtur) F 6 εἶναι prius om. F 8 ὑπάρχει E
 10 μέσων H κατ' ἐχομένην fecit E 11 διαιρετόν· οὐκ ἔστι δέ,
 οὐ γὰρ e conii. T. W. Allen scripsi: διαιρετόν· οὐχὶ δέ· οὐ γὰρ J: non
 autem possibile Γ (unde ἀλλ' ἀδύνατον coniecero): διαιρετόν· οὐ γὰρ
 EFHL^φc ἢ στιγμή στιγμής om. Φ^c 12 τοῦτο] τὸ E ἢ] καὶ H
 13 διάκρισις καὶ σύγκρισις EL 14 ἀδύνατα] ἄτομα H ὥστε fecit E
 15 γείνεσθαι E: γίνεσθαι L 16 ἂν om. E 17 ἐξ] καὶ ἐξ H
 τελέα J 21 μεταβάλλῃ ἐκ τοιοῦδε EL 22 τόδε] τὸν τοιοῦδε E
 πᾶσαν εἶναι EL 24 τὰ μὲν H ἔστι τότε κατὰ E

ὅταν μὲν οὖν ἐν τούτοις ἢ ἡ μεταβολή, γένεσις ἔσται ἢ 25
φθορά, ὅταν δ' ἐν τοῖς πάθεσι καὶ κατὰ συμβεβηκός,
ἀλλοιώσις. διακρινόμενα δὲ καὶ συγκρινόμενα εὐφθαρτα
γίνεται—ἐὰν μὲν γὰρ εἰς ἐλάττω ὑδάτια διαιρεθῆ, θάπτου
ἀὴρ γίνεται, ἐὰν δὲ συγκριθῆ, βραδύτερον. μᾶλλον δ' ἔσται
δῆλον ἐν τοῖς ὕστερον· νῦν δὲ τοσοῦτον διωρίσθω, ὅτι ἀδύνα- 30
τον εἶναι τὴν γένεσιν σύγκρισιν, οἷαν δὴ τινὲς φασιν.

- 3 Διωρισμένων δὲ τούτων, πρῶτον θεωρητέον πότερον ἔστι
τι γινόμενον ἀπλῶς καὶ φθειρόμενον, ἢ κυρίως μὲν οὐδέν,
ἀεὶ δ' ἐκ τινος καὶ τί, λέγω δ' οἶον ἐκ κάμνοντος ὑγιάι-
νον καὶ κάμνον ἐξ ὑγιάινοντος, ἢ μικρὸν ἐκ μεγάλου καὶ 35
μέγα ἐκ μικροῦ, καὶ τᾶλλα πάντα τοῦτον τὸν τρόπον. εἰ 317^b
γὰρ ἀπλῶς ἔσται γένεσις, ἀπλῶς ἂν τι γίνοιτο ἐκ μὴ ὄντος,
ὥστ' ἀληθὲς ἂν εἶη λέγειν ὅτι ὑπάρχει τισὶ τὸ μὴ ὄν· τὶς
μὲν γὰρ γένεσις ἐκ μὴ ὄντος τινός, οἶον ἐκ μὴ λευκοῦ ἢ
μὴ καλοῦ, ἢ δὲ ἀπλή ἐξ ἀπλῶς μὴ ὄντος. τὸ δ' ἀπλῶς 5
ἦτοι τὸ πρῶτον σημαίνει καθ' ἑκάστην κατηγορίαν τοῦ ὄντος,
ἢ τὸ καθόλου καὶ τὸ πάντα περιέχον. εἰ μὲν οὖν τὸ πρῶ-
τον, οὐσίας ἔσται γένεσις ἐκ μὴ οὐσίας· φ' δὲ μὴ ὑπάρχει
οὐσία μηδὲ τὸ τόδε, δῆλον ὡς οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδεμία κατη-
γοριῶν, οἶον οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε τὸ ποῦ (χωριστὰ γὰρ 10
ἂν εἶη τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν)· εἰ δὲ τὸ μὴ ὄν ὅλως, ἀπό-
φασιν ἔσται καθόλου πάντων, ὥστε ἐκ μηδενὸς ἀνάγκη γί-
νεσθαι τὸ γινόμενον. περὶ μὲν οὖν τούτων ἐν ἄλλοις τε διη-
πόρηται καὶ διώρισται τοῖς λόγοις ἐπὶ πλείον, συντόμως δὲ
καὶ νῦν λεκτέον, ὅτι τρόπον μὲν τινα ἐκ μὴ ὄντος ἀπλῶς 15
γίνεται, τρόπον δὲ ἄλλον ἐξ ὄντος αἰεὶ· τὸ γὰρ δυνάμει
ὄν ἐντελεχεία δὲ μὴ ὄν ἀνάγκη προϋπάρχειν λεγόμενον ἀμ-
φοτέρως. ὁ δὲ καὶ τούτων διωρισμένων ἔχει θαυμαστὴν ἀπο-

a 25 μὲν om. L οὖν om. F τούτοις] τοῖς E ἔσται] ἔστιν
EL 27 συγκρ. δὲ καὶ διακρ. Φ¹ 28 μὲν om. EJ γὰρ om. F
ὑδάτια L, et fort. E¹ 29 ἐὰν δὲ] καὶ ἐὰν E 30 τοῖς εἰς ὕστερον F
διωρίσθω F 31 τὴν γένεσιν εἶναι EΦ¹ δὴ om. HJ 33 τί] τὸ L
34 οἶον om. E ὑγιάινοντος E 35 καὶ κάμνον] ἢ κάμνον FHJ
b 2 τί om. HJ 3 τισὶ om. HJ 4 μὴ ἐκ λευκοῦ E ἢ] ἢ ἐκ FJ
6 σημαίνει] συμβαίνει L 7 τὸ post καὶ om. F 8 ὑπάρχει (sed
ἢ in litura) J 9 τὸ om. EFL; sed cf. v. 21 κατηγοριῶν]
κατηγορία F 10 τὸ ποῦ] τόπος J; locus Γ: τόποι supra lin. adno-
tavit F 13 οὖν om. L 17 ὑπάρχειν F¹ 18 λεγομένων, super-
posito διωρισμένων, F θαυμαστὴν ἔχει τὴν ἀπορίαν Φ¹

ρίαν, πάλιν ἐπαναποδιστέον, πῶς ἔστιν ἀπλή γένεσις, εἴτ'
 20 ἐκ δυνάμει ὄντος οὐσα εἶτε καὶ πῶς ἄλλως. ἀπορήσειε γὰρ
 ἂν τις ἄρ' ἔστιν οὐσίας γένεσις καὶ τοῦ τοῦδε, ἀλλὰ μὴ τοῦ
 τοιοῦδε καὶ τοσοῦδε καὶ ποῦ (τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ
 φθορᾶς). εἰ γὰρ τι γίνεται, δῆλον ὡς ἔσται δυνάμει τις
 οὐσία, ἐντελεχεία δ' οὐ, ἐξ ἧς ἡ γένεσις ἔσται καὶ εἰς ἣν
 25 ἀνάγκη μεταβάλλειν τὸ φθειρόμενον· πότερον οὖν ὑπάρξει τι
 τούτῳ τῶν ἄλλων ἐντελεχεία; λέγω δ' οἶον ἄρ' ἔσται ποσὸν
 ἢ ποιὸν ἢ ποῦ τὸ δυνάμει μόνον τότε καὶ ὄν, ἀπλῶς δὲ μὴ
 τότε μὴδ' ὄν; εἰ γὰρ μὴδὲν ἀλλὰ πάντα δυνάμει, χωρι-
 στὸν τε συμβαίνει τὸ μὴ οὕτως ὄν καὶ ἔτι, ὃ μάλιστα φο-
 30 βούμενοι διετέλεσαν οἱ πρῶτοι φιλοσοφήσαντες, τὸ ἐκ μη-
 δενὸς γίνεσθαι προϋπάρχοντος· εἰ δὲ τὸ μὲν εἶναι τότε τι
 ἢ οὐσίαν οὐχ ὑπάρξει, τῶν δ' ἄλλων τι τῶν εἰρημένων,
 ἔσται, καθάπερ εἵπομεν, χωριστὰ τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν. περὶ
 τε τούτων οὖν ὅσον ἐνδέχεται πραγματευτέον, καὶ τίς αἰτία
 35 τοῦ γένεσιν αἰεὶ εἶναι, καὶ τὴν ἀπλήν καὶ τὴν κατὰ μέρος.
 318^a οὐσης δ' αἰτίας μίας μὲν ὅθεν τὴν ἀρχὴν εἶναι φαμεν τῆς
 κινήσεως, μίας δὲ τῆς ὕλης, τὴν τοιαύτην αἰτίαν λεκτέον.
 περὶ μὲν γὰρ ἐκείνης εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ κινήσεως
 λόγοις, ὅτι ἐστὶ τὸ μὲν ἀκίνητον τὸν ἅπαντα χρόνον, τὸ δὲ
 5 κινούμενον αἰεὶ· τούτων δὲ περὶ μὲν τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς τῆς
 ἐτέρας καὶ προτέρας διελεῖν ἐστὶ φιλοσοφίας ἔργον, περὶ δὲ
 τοῦ διὰ τὸ συνεχῶς κινεῖσθαι τᾶλλα κινούντος ὕστερον ἀπο-
 δοτέον, τί τοιοῦτον τῶν καθ' ἕκαστα λεγομένων αἰτιῶν ἐστίν.
 νῦν δὲ τὴν ὡς ἐν ὕλης εἶδει τιθεμένην αἰτίαν εἵπωμεν, δι' ἣν
 10 αἰεὶ φθορὰ καὶ γένεσις οὐχ ὑπολείπει τὴν φύσιν—ἄμα γὰρ

b 20 οὐσα] οὐσία H: οὐσίας L 21 τοῦ post μὴ om. L 22 τοιοῦ-
 δε] τοιοῦτουδε E καὶ τοῦ τοσοῦδε F καὶ τοῦ ποῦ FJ δὲ] δὴ
 FHL 23 εἰ om. E τι] fort. legendum τότε τι 24 οὐσία]
 οὐσα J ἐξ . . . ἔσται om. E ἔσται om. J ἦν om. E 25 τὸ]
 τὸν E 26 τούτῳ] τοῦτο F λέγω om. E οἶον om. H ποιὸν
 ἢ ποσὸν J 27 τὸ] τῷ H μόνον] ὄν FL δὲ] τε E 29 τε]
 τι E μὴ οὕτως ELΦ^c: οὕτω μὴ H: οὕτως μὴ FJ: quod sit (l. sic)
 non ens Γ ἔτι om. E 31 γίνεσθαι om. E τι ἢ] τὴν J 32 οὐσία
 EF, sed οὐσίαν fecit E ὑπάρχει FL 33 χωριστὰ J 34 πραγ-
 ματέον L 35 εἶναι post ἀπλήν EL a I τῆς κινήσεως εἶναι
 φαμεν F 4 ὅτι δε ἐστίν E¹ πάντα E δὲ om. E, add. supra
 lin. J 5 τῆς ἀκινήτου om. (ut videtur), et ἀρχῆς post ἐτέρας ponit
 E¹ τῆς ante ἐτέρας om. FJ 6 ἐτέρας καὶ om. L 8 τοιοῦτων L
 τῶν om. J

ἂν ἴσως τοῦτο γένοιτο δῆλον, καὶ περὶ τοῦ νῦν ἀπορηθέντος
 πῶς ποτε δεῖ λέγειν καὶ περὶ τῆς ἀπλῆς φθορᾶς καὶ γε-
 νέσεως. ἔχει δ' ἀπορίαν ἰκανὴν καὶ τί τὸ αἴτιον τοῦ συνεί-
 ρειν τὴν γένεσιν, εἴπερ τὸ φθειρόμενον εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπέρ-
 χεται, τὸ δὲ μὴ ὄν μηδὲν ἐστίν (οὔτε γὰρ τί οὔτε ποιὸν οὔτε 15
 ποσὸν οὔτε ποῦ τὸ μὴ ὄν). εἴπερ οὖν αἰεὶ τι τῶν ὄντων ἀπέρ-
 χεται, διὰ τί ποτ' οὐκ ἀνήλωται πάσαι καὶ φροῦδον τὸ
 πᾶν, εἴ γε πεπερασμένον ἦν ἐξ οἷ γίνεται τῶν γινομένων
 ἕκαστον; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ ἄπειρον εἶναι ἐξ οὗ γίνεται, οὐχ
 ὑπολείπει· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον, κατ' ἐνέργειαν μὲν γὰρ οὐδέν 20
 ἐστὶν ἄπειρον, δυνάμει δ' ἐπὶ τὴν διαίρεσιν, ὥστ' ἔδει ταύτην
 εἶναι μόνην τὴν μὴ ὑπολείπουσαν τῷ γίνεσθαι τι αἰεὶ ἔλατ-
 τον—νῦν δὲ τοῦτο οὐχ ὀρώμεν. ἄρ' οὖν διὰ τὸ τὴν τοῦδε φθο-
 ρὰν ἄλλου εἶναι γένεσιν καὶ τὴν τοῦδε γένεσιν ἄλλου εἶναι
 φθορὰν ἀπαυστον ἀναγκαῖον εἶναι τὴν μεταβολήν; περὶ μὲν 25
 οὖν τοῦ γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν ὁμοίως περὶ ἕκαστον τῶν
 ὄντων, ταύτην οἰητέον εἶναι πᾶσιν ἰκανὴν αἰτίαν, διὰ τί δέ
 ποτε τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι λέγεται καὶ φθείρεσθαι τὰ
 δ' οὐχ ἀπλῶς, πάλιν σκεπτέον, εἴπερ τὸ αὐτὸ ἐστὶ γένεσις
 μὲν τοῦδὲ φθορὰ δὲ τοῦδὲ, καὶ φθορὰ μὲν τοῦδὲ γένεσις δὲ 30
 τοῦδὲ. ζητεῖ γάρ τινα τοῦτο λόγον. λέγομεν γὰρ ὅτι φθεί-
 ρεται νῦν ἀπλῶς, καὶ οὐ μόνον τοῦδὲ καὶ αὕτη μὲν γένε-
 σις ἀπλῶς, αὕτη δὲ φθορὰ. τοῦδὲ δὲ γίνεται μὲν τι, γίνε-
 ται δ' ἀπλῶς οὐ· φαμὲν γὰρ τὸν μανθάνοντα γίνεσθαι μὲν
 ἐπιστήμονα, γίνεσθαι δ' ἀπλῶς οὐ. καθάπερ οὖν πολλάκις 35
 διορίζομεν λέγοντες ὅτι τὰ μὲν τόδε τι σημαίνει τὰ δ' οὐ, 318^b
 διὰ τοῦτο συμβαίνει τὸ ζητούμενον. διαφέρει γὰρ εἰς ἃ με-
 ταβάλλει τὸ μεταβάλλον, οἷον ἴσως ἢ μὲν εἰς πῦρ ὁδὸς
 γένεσις μὲν ἀπλῆ, φθορὰ δὲ τῶς ἐστίν, οἷον γῆς, ἢ δὲ
 γῆς γένεσις τῆς γένεσις, γένεσις δ' οὐχ ἀπλῶς, φθορὰ δ' 5

a 11 γένοιτο τοῦτο F 12 δεῖ om. E καὶ post λέγειν om. J
 14 τὴν] αἰεὶ τὴν Φ¹ 15 μηδέν] οὐδὲν μή E: οὐδέν L 17 ἀνάλωται
 HJ πάσαι in marg. add. F 18 ἦν] η E γίνεται τῶν om. E
 γινομένων E 22 μόνην εἶναι J 26 ὁμοίως αἰεὶ περὶ F 27 οἰητέον
 ἰκανὴν πᾶσιν αἰτίαν F 28 λέγεται γίνεσθαι F καὶ] τὰ δὲ καὶ E:
 τὰ δὲ Φ¹ 29 ἀπλῶν E ἐστὶ om. L 30 φθορὰ . . . γένεσις
 δὲ τοῦδὲ om. L 32 νῦν] νῦν μὲν Φ¹ 35 οὐ. καθάπερ] οὐ γὰρ
 καθάπερ E διορίζομεν πολλάκις FHL b 3 ἢ om. E 4 ἐστίν
 om. L Φ¹ 5 τῆς . . . φθορὰ] τῆς γένεσις δὲ φθορὰ E¹: τῆς γένεσις,
 φθορὰ L: γένεσις τῆς, φθορὰ Φ¹

ἀπλῶς, οἷον πυρός—ὡσπερ Παρμενίδης λέγει δύο, τὸ ὄν
καὶ τὸ μὴ ὄν εἶναι φάσκων πῦρ καὶ γῆν. τὸ δὴ ταῦτα
ἢ τοιαῦθ' ἕτερα ὑποτίθεσθαι διαφέρει οὐδέν· τὸν γὰρ τρόπον
ζητοῦμεν, ἀλλ' οὐ τὸ ὑποκείμενον. ἢ μὲν οὖν εἰς τὸ μὴ
10 ὄν ἀπλῶς ὁδὸς φθορὰ ἀπλή, ἢ δ' εἰς τὸ ἀπλῶς ὄν γένε-
σις ἀπλή. οἷς οὖν διώρισται, εἴτε πυρὶ καὶ γῆ εἴτε ἄλλοις
τισί, τούτων ἔσται τὸ μὲν ὄν τὸ δὲ μὴ ὄν. ἕνα μὲν οὖν τρό-
πον τούτῳ διοίσει τὸ ἀπλῶς γίνεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι τοῦ
μὴ ἀπλῶς, ἄλλον δὲ τῇ ὕλῃ ὅποια τις ἂν ᾖ· ἣς μὲν γὰρ
15 μᾶλλον αἱ διαφοραὶ τόδε τι σημαίνουσι, μᾶλλον οὐσία,
ἣς δὲ στέρησι, μὴ ὄν—οἷον εἰ τὸ μὲν θερμὸν κατηγορία
τις καὶ εἶδος, ἢ δὲ ψυχρότης στέρησις, διαφέρουσι δὲ γῆ
καὶ πῦρ ταύταις ταῖς διαφοραῖς. δοκεῖ δὲ μᾶλλον τοῖς
πολλοῖς τῷ αἰσθητῷ καὶ μὴ αἰσθητῷ διαφέρειν· ὅταν μὲν
20 γὰρ εἰς αἰσθητὴν μεταβάλλῃ ὕλην, γίνεσθαι φασιν, ὅταν
δ' εἰς ἀφανή, φθεῖρεσθαι. τὸ γὰρ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν τῷ
αἰσθάνεσθαι καὶ τῷ μὴ αἰσθάνεσθαι διορίζουσιν, ὡσπερ τὸ
μὲν ἐπιστητὸν ὄν, τὸ δ' ἄγνωστον μὴ ὄν (ἢ γὰρ αἴσθησις
ἐπιστήμης ἔχει δύναμιν)· καθάπερ οὖν αὐτοὶ τῷ αἰσθάνεσθαι
25 ἢ τῷ δύνασθαι καὶ ζῆν καὶ εἶναι νομίζουσιν, οὕτω καὶ τὰ
πράγματα, τρόπον τινα διώκοντες τ' ἀληθές, αὐτὸ δὲ λέ-
γοντες οὐκ ἀληθές. συμβαίνει δὴ κατὰ δόξαν καὶ κατ'
ἀλήθειαν ἄλλως τὸ γίνεσθαι τε ἀπλῶς καὶ τὸ φθεῖρεσθαι·
πνεῦμα γὰρ καὶ ἀήρ κατὰ μὲν τὴν αἴσθησιν ἡττόν ἐστιν (διὸ
30 καὶ τὰ φθειρόμενα ἀπλῶς τῇ εἰς ταῦτα μεταβολῇ φθειρε-
σθαι λέγουσιν, γίνεσθαι δ' ὅταν εἰς ἀπτὸν καὶ εἰς γῆν μετα-
βάλλῃ), κατὰ δ' ἀλήθειαν μᾶλλον τόδε τι καὶ εἶδος ταῦτα
τῆς γῆς. τοῦ μὲν οὖν εἶναι τὴν μὲν ἀπλήν γένεσιν φθορὰν οὐ-

b 6 ἀπλῶς] ἀπλή Φ¹ 7 φάσκων εἶναι F τὸ δὴ] δεῖ δὴ J²: εἰ
δὴ vel εἶδη Φ¹ 8 ἕτερα ὑποτίθεσθαι om. Φ¹ γὰρ post διαφέρει
add. E, et supra lin. J² 9 τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν J 11 γῆ εἴτε] γῆ
ἢ καὶ H 13 τούτῳ διοίσει] διοίσει ἐν τούτῳ F, sed ἐν supra lin.
addito ἀπλῶς τι γίνεσθαι EL 14 τῇ ὕλῃ] ἢ ὕλῃ FHJ ποία L
16 ἣς] τῆς H εἰ om. EL 17 καὶ τὸ εἶδος E δὲ γῆ] γὰρ γῆ F
18 καὶ ταύταις HL 20 μεταβάλλῃ EL 21 τὸ post καὶ om. FJΦ¹
22 καὶ τῷ μὴ αἰσθάνεσθαι om. E τῷ om. FLΦ¹ αἰσθάνεσθαι
secundum om. L 25 τῷ] τὸ J καὶ ante ζῆν om. E 27 δὴ] δὴ
καὶ HJ² 28 post ἄλλως add. καὶ HJ² τὸ ante φθεῖρεσθαι om. EL
29 πνεύματι γὰρ καὶ ἠρ E μὲν om. J 30 τὰ om. F 31 μετα-
βάλλῃ L 32 κατ' ἀλήθειαν δὲ FHL τούδε τι μᾶλλον F τούδε
om. J 33 τὴν ἀπλήν L, spatio post τὴν relicto

σάν τινος, τὴν δὲ φθορὰν τὴν ἀπλῆν γένεσιν οὐσάν τινος, εἴ-
 ρηται τὸ αἴτιον (διὰ γὰρ τὸ τὴν ὕλην διαφέρειν ἢ τῷ οὐσίαν 35
 εἶναι ἢ τῷ μή, ἢ τῷ τὴν μὲν μάλλον τὴν δὲ μή, ἢ τῷ τὴν 319^a
 μὲν μάλλον αἰσθητὴν εἶναι τὴν ὕλην ἐξ ἧς καὶ εἰς ἦν, τὴν
 δὲ ἦττον εἶναι)· τοῦ δὲ τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι λέγεσθαι, τὰ
 δὲ τι μόνον, μὴ τῇ ἐξ ἀλλήλων γενέσει καθ' ὃν εἵπομεν
 νῦν τρόπον (νῦν μὲν γὰρ τοσοῦτον διώρισται, τί δὴ ποτε πά- 5
 σης γενέσεως οὔσης φθορᾶς ἄλλου, καὶ πάσης φθορᾶς οὔσης
 ἐτέρου τινὸς γενέσεως, οὐχ ὁμοίως ἀποδίδομεν τὸ γίνεσθαι καὶ
 τὸ φθείρεσθαι τοῖς εἰς ἀλληλα μεταβάλλουσιν· τὸ δ' ὕστερον
 εἰρημένον οὐ τοῦτο διαπορεῖ, ἀλλὰ τί ποτε τὸ μανθάνου μὲν οὐ
 λέγεται ἀπλῶς γίνεσθαι ἀλλὰ γίνεσθαι ἐπιστήμον, τὸ δὲ 10
 φνύμενον γίνεσθαι), ταῦτα δὲ διώρισται ταῖς κατηγορίαις.
 τὰ μὲν γὰρ τόδε τι σημαίνει, τὰ δὲ τοιόνδε, τὰ δὲ ποσόν·
 ὅσα οὖν μὴ οὐσίαν σημαίνει, οὐ λέγεται ἀπλῶς, ἀλλὰ τι γί-
 νεσθαι. οὐ μὴν ἀλλ' ὁμοίως ἐν πᾶσι γένεσις μὲν κατὰ τὰ ἐν
 τῇ ἐτέρα συστοιχία λέγεται, οἷον ἐν μὲν οὐσία ἐὰν πῦρ ἀλλ' 15
 οὐκ ἐὰν γῆ, ἐν δὲ τῷ ποιῶ ἐὰν ἐπιστήμον ἀλλ' οὐχ ὅταν
 ἀνεπιστήμον. περὶ μὲν οὖν τοῦ τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι τὰ δὲ
 μή, καὶ ὅλως καὶ ἐν ταῖς οὐσίαις αὐταῖς, εἴρηται, καὶ διότι
 τοῦ γένεσιν εἶναι συνεχῶς αἰτία ὡς ὕλη τὸ ὑποκείμενον, ὅτι
 μεταβλητικὸν εἰς ἀναντία καὶ ἔστιν ἢ θατέρου γένεσις αἰεὶ 20
 ἐπὶ τῶν οὐσιῶν ἄλλου φθορὰ καὶ ἢ ἄλλου φθορὰ ἄλλου γένε-
 σις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπορήσαι δεῖ διὰ τί γίνεται αἰεὶ ἀπολ-
 λυμένων· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ φθείρεσθαι ἀπλῶς φασίν, ὅταν
 εἰς ἀναισθητον ἔλθῃ καὶ τὸ μὴ ὄν, ὁμοίως καὶ τὸ γίνεσθαι ἐκ
 μὴ ὄντος φασίν, ὅταν ἐξ ἀναισθήτου. εἴτ' οὖν ὄντος τινὸς τοῦ 25

b 34 τὴν δὲ . . . τινος in marg. ponit F οὐταν γένεσιν J a 1 ἢ
 τῷ μή . . . δὲ μή om. E τῷ μή] τὸ μή J τὴν μὲν . . . τὴν μὲν in marg.
 add. F τὴν μὲν utrumque om. J, sec. om. EH 3 λέγεσθαι
 om. L τὰ sec.] τὸ supra lin. corr. J², τὸ etiam Φ¹ (codd.
 GT) 4 μόνον om. Φ¹ 5 νῦν prius omittend. notat J² 6 οὔσι,s
 φθορᾶς . . . 7 γενέσεως om. L 8 εἰς ἀλληλα om. E 9 τί δὴ ποτε F
 10 ἀλλὰ τι γίνεσθαι in marg. F, Γ 12 τὰ primum] τὸ ΛΓ
 τὰ sec. et tertium] τὸ FLΓ 13 σημαίνῃ in litura J 14 ἅπασιν F
 15 ἐτέρα συστοιχία J: ἐτέρα τοῦ κρείττονος συστοιχία F 16 οὐκ
 prius] οὐχὶ E ἐπιστήμων et mox ἀνεπιστήμων fort. E, sed correxit
 18 μή] πῆ FHJΓ καὶ ante ἐν om. EF αὐταῖς om. EL 19 τοῦ
 codd. omnes et Γ: τοῦδε Bekker perperam tribuit codd. FHL
 20 ἐστιν ante εἰς habet E 21 ἄλλου post ἢ om. E 22 αἰεὶ]
 αἰεὶ JL: εἰ E: τι αἰεὶ F 23 φημεν E 24 τὸ ante γίνεσθαι om.
 EL ἐκ τοῦ μή F

ὑποκειμένου εἴτε μή, γίνεται ἐκ μὴ ὄντος· ὥστε ὁμοίως καὶ
 γίνεται ἐκ μὴ ὄντος καὶ φθείρεται εἰς τὸ μὴ ὄν. εἰκότως οὖν
 οὐχ ὑπολείπει· ἢ γὰρ γένεσις φθορὰ τοῦ μὴ ὄντος, ἢ δὲ
 φθορὰ γένεσις τοῦ μὴ ὄντος. ἀλλὰ τοῦτο τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς
 30 [ἀπορήσειέ τις] πότερον τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐστίν, οἶον γῆ
 καὶ τὸ βαρὺ μὴ ὄν, πῦρ δὲ καὶ τὸ κοῦφον ὄν, ἢ οὐ, ἀλλ'
 ἐστὶ καὶ γῆ τὸ ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν ὕλη ἢ τῆς γῆς καὶ πυρὸς
 ὡσαύτως; καὶ ἄρα γε ἑτέρα ἑκατέρου ἢ ὕλη, ἢ οὐκ ἂν γί-
 319^b νοιτο ἐξ ἀλλήλων οὐδ' ἐξ ἐναντίων (τούτοις γὰρ ὑπάρχει
 τὰναντία, πυρὶ, γῆ, ὕδατι, ἀέρι); ἢ ἔστι μὲν ὡς ἡ αὐτή,
 ἔστι δ' ὡς ἑτέρα; ὃ μὲν γὰρ ποτε ὄν ὑπόκειται, τὸ αὐτό,
 τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό. περὶ μὲν οὖν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον
 5 εἰρήσθω·

περὶ δὲ γενέσεως καὶ ἀλλοιώσεως λέγωμεν τί διαφέ- 4
 ρουσω—φαμὲν γὰρ ἑτέρας εἶναι ταύτας τὰς μεταβολὰς ἀλ-
 λήλων. ἐπειδὴ οὖν ἐστὶ τι τὸ ὑποκείμενον καὶ ἕτερον τὸ πάθος
 ὃ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου λέγεσθαι πέφυκεν, καὶ ἔστι μεταβολὴ
 10 ἑκατέρου τούτων, ἀλλοίωσις μὲν ἐστίν, ὅταν ὑπομένουτος τοῦ
 ὑποκειμένου, αἰσθητοῦ ὄντος, μεταβάλλῃ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πά-
 θεσιν, ἢ ἐναντίοις οὐσίω ἢ μεταξύ (οἶον τὸ σῶμα ὑγιαίνει
 καὶ πάλιν κάμνει ὑπομένου γε ταυτό, καὶ ὁ χαλκὸς στρογ-
 γύλος ὅτε δὲ γωνιοειδῆς ὁ αὐτός γε ὦν)· ὅταν δ' ὄλον μετα-
 15 βάλλῃ μὴ ὑπομένουτος αἰσθητοῦ τινος ὡς ὑποκειμένου τοῦ
 αὐτοῦ, ἀλλ' οἶον ἐκ τῆς γονῆς αἷμα πάσης ἢ ἐξ ὕδατος ἀῆρ
 ἢ ἐξ ἀέρος παντὸς ὕδωρ, γένεσις ἤδη τὸ τοιοῦτον, τοῦ δὲ
 φθορὰ, μάλιστα δέ, ἂν ἢ μεταβολὴ γίνηται ἐξ ἀναισθήτου
 εἰς αἰσθητὸν ἢ ἀφῆ ἢ πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν—οἶον ὅταν

a 26 γίνεται ἐκ μὴ ὄντος om. L ὥστε . . . 27 ὄντος om. E καὶ
 om. L, add. supra lin. J 27 ἐκ μὴ ὄντος om. FJ, add. supra γίνεται H
 29 τοῦτο add. supra lin. J 30 ἀπορήσειέ τις seclusi: om. Φ¹
 (codd. GT), et in marg. add. J: ἀπορήσειεν ἂν τις Φ¹ (codd. RZ),
 Bekker: ἀπορήσειέ τις ἀπλῶς E ἐστίν om. EL 31 post κοῦφον
 add. τὸ EL 32 καὶ ἢ γῆ J, sed ἢ addito ἢ om. FJ b 2 μὲν
 om. EJ ἢ add. J, prima tamen (ut videtur) manu 3 ὡς] ἢ
 (fort. ἢ?), ut videtur, F 4 οὖν om. E τοσοῦτων εἰρήσθω J
 6 λέγομεν H τί] τίμη Φ¹ 8 ἐπεὶ H 9 πέφυκε λέγεσθαι FL
 10 μὲν οὖν ἐστίν FL et H, qui tamen rc. m. οὖν erasit 11 μετα-
 βάλλῃ E ἑαυτοῦ ELΦ: αὐτοῦ J: αὐτοῦ FH 12 ἢ prius om. HJ,
 et supra lin. add. F οὐσίω om. FL 13 γε om. E ταυτό]
 αὐτό F 14 γωνιοειδῆς E γε om. J μεταβάλλῃ E 15 τινος
 αἰσθητοῦ F ὡς] τοῦ E 18 δέ, ἂν] δ' ἂν J ἢ om. F

ὑδωρ γένηται ἢ φθαρή εἰς ἀέρα, ὁ γὰρ ἀήρ ἐπεικῶς ἀναί- 20
 σθητον. ἐν δὲ τούτοις ἂν τι ὑπομένη πάθος τὸ αὐτὸ ἐναντιώ-
 σεως ἐν τῷ γενομένῳ καὶ τῷ φθαρέντι (οἶον ὅταν ἐξ ἀέρος
 ὑδωρ, εἰ ἀμφω διαφανῆ ἢ ψυχρά), οὐ δεῖ τούτου θάτερον
 πάθος εἶναι εἰς ὃ μεταβάλλει· εἰ δὲ μή, ἔσται ἀλλοιώσις.
 οἶον ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος ἐφθάρη, ἄνθρωπος δ' ἄμουσος ἐγέ- 25
 νετο, ὁ δ' ἄνθρωπος ὑπομένει τὸ αὐτό. εἰ μὲν οὖν τούτου μὴ
 πάθος ἦν καθ' αὐτὸ ἢ μουσικὴ καὶ ἢ ἀμουσία, τοῦ μὲν γένε-
 σις ἦν ἂν, τοῦ δὲ φθορά· νῦν δὲ πάθος τοῦτο τοῦ ὑπομένουτος,
 διὸ ἀνθρώπου μὲν ταῦτα πάθη, ἀνθρώπου δὲ μουσικοῦ καὶ
 ἀνθρώπου ἀμούσου γένεσις καὶ φθορά—διὸ ἀλλοιώσις τὰ 30
 τοιαῦτα. ὅταν μὲν οὖν κατὰ τὸ ποσὸν ἢ ἢ μεταβολὴ τῆς ἐναν-
 τιώσεως, αὔξη καὶ φθίσις, ὅταν δὲ κατὰ τόπον, φορά, ὅταν
 δὲ κατὰ τὸ πάθος καὶ τὸ ποιόν, ἀλλοιώσις, ὅταν δὲ μη-
 δὲν ὑπομένη οὐ θάτερον πάθος ἢ συμβεβηκὸς ὅλως, γένεσις, 320^a
 τὸ δὲ φθορά. ἔστι δὲ ἡ ὕλη μάλιστα μὲν κυρίως τὸ ὑπο-
 κείμενον γενέσεως καὶ φθορᾶς δεκτικόν, τρόπον δέ τινα καὶ
 τὸ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς, ὅτι πάντα δεκτικὰ τὰ ὑπο-
 κείμενα ἐναντιώσεών τινων. περὶ μὲν οὖν γενέσεως, εἴτε 5
 ἔστω εἴτε μή, καὶ πῶς ἔστι, καὶ περὶ ἀλλοιώσεως διωρίσθω
 τοῦτον τὸν τρόπον·

- 5 περὶ δὲ αὐξήσεως λοιπὸν εἰπεῖν, τί τε διαφέρει γενέ-
 σεως καὶ ἀλλοιώσεως, καὶ πῶς αὐξάνεται τῶν αὐξανόμε-
 νων ἕκαστον καὶ φθίνει ὅτιοῦν τῶν φθινόντων. σκεπτέον δὲ 10
 πρῶτον πότερον μόνως ἐν τῷ περὶ ὃ ἔστιν αὐτῶν ἢ πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορά (οἶον ὅτι ἡ μὲν ἐκ τοῦδε εἰς τόδε μεταβολή

b 20 γίνηται F 21 δέ] δὴ L ἐάν FHJ ὑπομένη E
 22 τῷ post καὶ om. EL 23 ὑδωρ καὶ εἰ EH ἢ] ἢ Φ^o ψυχρά]
 humida Γ οὐ δεῖ] οὐ δ' εἰ J 25 ὁ om. F ἀνθρ. δ' ἄμ.] ἄμουσος
 ὁ ἄνθρωπος E 27 αὐτὸ] αὐτὸν E ἢ ante ἀμουσία om. Φ^o τοῦ
 fecit ex αὐτοῦ vel τούτου F 28 ἂν ἦν FHL νῦν . . . ὑπομένουτος,
 quae post 30 φθορά codd. habent, huc e Philoponi conī. transtuli
 29 καὶ ἀνθρ.] ἢ ἀνθρώπου E 30 τὰ τοιαῦτα] ταῦτα Φ^o 31 τὸ
 om. EFΦ¹ 32 αὔξησις FHL φορά, ὅταν δὲ κατὰ om. E
 33 τὸ prius om. EL a I ὑπομένει J ἢ] καὶ F 2 δὲ ἢ]
 δεῖ om. J: ἢ om. L καὶ post μὲν add. L 5 ἐναντ. τινων] τῶν
 ἐναντιώσεων L οὖν om. FL post γενέσεως add. Bekker καὶ
 φθορᾶς, quae perperam tribuit codici E 6 καὶ πῶς . . . ἀλλοιώσεως
 om. F 8 τί] τίμη LΦ 9 αὐξάνεται τῶν om. F, sed αὔξα add.
 in marg. 10 ἕκαστον ante 9 τῶν ponit J 11 πρῶτον om. L
 μόνως om. F¹H ἐν τῷ om. E ἢ post ἄλληλα ponit E

—οιον ἐκ δυνάμει οὐσίας εἰς ἐντελεχείᾳ οὐσίαν—γένεσις ἐστίν, ἢ δὲ περὶ μέγεθος αὐξήσις, ἢ δὲ περὶ πάθος ἀλλοίωσις, 15 ἀμφοτέρω δὲ ἐκ δυνάμει ὄντων εἰς ἐντελέχειαν μεταβολῆ τῶν εἰρημένων ἐστίν) ἢ καὶ ὁ τρόπος διαφέρει τῆς μεταβολῆς—φαίνεται γὰρ τὸ μὲν ἀλλοιούμενον οὐκ ἐξ ἀνάγκης μεταβάλλον κατὰ τόπον, οὐδὲ τὸ γινόμενον, τὸ δ' αὐξανόμενον καὶ τὸ φθίνον, ἄλλον δὲ τρόπον τοῦ φερομένου. τὸ 20 μὲν γὰρ φερόμενον ὅλον ἀλλάττει τόπον, τὸ δ' αὐξανόμενον ὡσπερ τὸ ἐλαυνόμενον. τούτου γὰρ μένοντος τὰ μόρια μεταβάλλει κατὰ τόπον, οὐχ ὡσπερ τὰ τῆς σφαίρας· τὰ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἴσῳ τόπῳ μεταβάλλει τοῦ ὅλου μένοντος, τὰ δὲ τοῦ αὐξανόμενου αἰεὶ ἐπὶ πλείω τόπον, ἐπ' ἐλάττω δὲ 25 τὰ τοῦ φθίνοντος. ὅτι μὲν οὖν ἡ μεταβολὴ διαφέρει οὐ μόνον περὶ ὃ ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ τε γινόμενου καὶ ἀλλοιουμένου καὶ αὐξανόμενου, δῆλον. περὶ δὲ ὃ ἡ μεταβολὴ ἐστίν ἢ τῆς αὐξήσεως καὶ ἢ τῆς φθίσεως (περὶ μέγεθος δὲ δοκεῖ εἶναι τὸ αὐξάνεσθαι καὶ φθίνειν), ποτέρως ὑποληπτέον, πότερον ἐκ 30 δυνάμει μὲν μεγέθους καὶ σώματος, ἐντελεχείᾳ δ' ἀσωμάτου καὶ ἀμεγέθους γίνεσθαι σῶμα καὶ μέγεθος; καὶ τούτου διχῶς ἐνδεχομένου λέγειν, ποτέρως ἢ αὐξήσις γίγνεται, πότερον ἐκ κεχωρισμένης αὐτῆς καθ' αὐτὴν τῆς ὕλης, ἢ ἐνυπαρχούσης ἐν ἄλλῳ σώματι; ἢ ἀδύνατον ἀμφοτέρως; χω- 320^b ριστὴ μὲν γὰρ οὐσα ἢ οὐδένα καθέξει τόπον ([ἢ] οἶον στιγμῆ τις), ἢ κενὸν ἐστὶ καὶ σῶμα οὐκ αἰσθητόν· τούτων δὲ τὸ μὲν οὐκ ἐνδέχεται, τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἐν τινι εἶναι. αἰεὶ γὰρ που ἐστὶ τὸ γινόμενον ἐξ αὐτοῦ, ὥστε κακῆν, ἢ καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ 5 συμβεβηκός. ἀλλὰ μὴν εἴ γ' ἐν τινι ὑπάρξει, εἰ μὲν κεχωρισμένον οὕτως ὥστε μὴ ἐκείνου καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός τι εἶναι, συμβήσεται πολλὰ καὶ ἀδύνατα. λέγω

a 13 οἶον ἢ ἐκ H ἐντελέχειαν E¹J ἐστίν in marg. add. E
 14 περὶ τὸ μέγεθος E post αὐξήσις in marg. add. καὶ φθίσις EF
 15 ἀμφοτέρων F ἐκ τῶν δυνάμει FHJ 16 ἢ om. J 19 τὸ
 prius add. supra lin. J 20 ἐναλλάττει τὸν τόπον F αὐξόμενον H
 21 τούτου μὲν γὰρ F¹ 24 et 27 αὐξόμενον H 24 δὲ post
 ἐλάττω om. J 25 τὰ om. EHJ, in marg. add. F διαφέρει ἢ
 μεταβολὴ J 27 δὲ δ] ὃ δὲ H ἐστίν ἢ μεταβολὴ FHL ἢ ante
 τῆς om. L 28 ἢ om. J δὲ om. J b 1 μὲν om. E ἢ οἶον]
 ἢ seclusi: οἶον γὰρ (γρ.) Φ^c: οἶον Γ 2 τις om. E, et Φ¹ (codd. RZ)
 καὶ] ἢ καὶ F²: ἢ L 3 ἀναγκαῖον δηλονότι ἐν F 6 νου . . . συμ-
 βεβηκός om. E, et καθ' . . . συμβεβηκός om. Φ καθ'] ἢ καθ' L 7 τι
 post 6 ἐκείνου J

δ' οἶον εἰ γίνεται ἀπὸ ἐξ ὕδατος, οὐ τοῦ ὕδατος ἔσται μεταβάλλουτος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὡσπερ ἐν ἀγγείῳ τῷ ὕδατι ἐνεῖναι τὴν ὕλην αὐτοῦ. ἀπείρους γὰρ οὐδὲν κωλύει ὕλας εἶναι, 10 ὥστε καὶ γίνεσθαι ἐντελεχεία· ἔτι δ' οὐδ' οὕτω φαίνεται γινόμενος ἀπὸ ἐξ ὕδατος, οἶον ἐξιδὼν ὑπομένουτος. βέλτιον τοίνυν ποιεῖν πᾶσιν ἀχώριστον τὴν ὕλην ὡς οὔσαν τὴν αὐτὴν καὶ μίαν τῷ ἀριθμῷ, τῷ λόγῳ δὲ μὴ μίαν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ στιγμὰς θετέον οὐδὲ γραμμὰς τὴν τοῦ σώματος ὕλην διὰ 15 τὰς αὐτὰς αἰτίας· ἐκεῖνο δὲ οὐ ταῦτα ἔσχατα ἢ ὕλη, ἢ οὐδέποτε· ἄνευ πάθους οἶόν τε εἶναι οὐδ' ἄνευ μορφῆς. γίνεται μὲν οὖν ἀπλῶς ἕτερον ἐξ ἑτέρου, ὡσπερ καὶ ἐν ἄλλοις διώρισται, καὶ ὑπὸ τῶος δὲ ἐντελεχεία ὄντος ἢ ὁμογενοῦς ἢ ὁμοειδοῦς (οἶον πῦρ ὑπὸ πυρὸς ἢ ἄνθρωπος ὑπὸ ἀνθρώπου) 20 ἢ ὑπὸ ἐντελεχείας [σκληρὸν γὰρ οὐχ ὑπὸ σκληροῦ γίνεται]· ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ οὐσίας ὕλη σωματικῆς, σώματος δ' ἤδη τοιουδί (σῶμα γὰρ κοινὸν οὐδέν), ἢ αὐτὴ καὶ μεγέθους καὶ πάθους ἔστί, τῷ μὲν λόγῳ χωριστή, τόπῳ δ' οὐ χωριστή, εἰ μὴ καὶ τὰ πάθη χωριστά. φανερόν δὲ ἐκ τῶν διηπορημένων ὅτι 25 οὐκ ἔστιν ἢ αὐξήσις μεταβολὴ ἐκ δυνάμει μεγέθους, ἐντελεχεία δὲ μηδὲν ἔχοντος μέγεθος· χωριστὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ κενόν, τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, εἴρηται ἐν ἑτέροις πρότερον. ἔτι δ' ἢ γε τοιαύτη μεταβολὴ οὐκ αὐξήσεως ἴδιος ἀλλὰ γενέσεως ὅλως. ἢ γὰρ αὐξήσις ἔστι τοῦ ὑπάρχοντος μεγέθους ἐπί- 30 δοσις, ἢ δὲ φθίσις μείωσις (διὸ δὴ ἔχειν τι δεῖ μέγεθος τὸ αὐξανόμενον), ὥστ' οὐκ ἐξ ἀμεγέθους ὕλης δεῖ εἶναι τὴν αὐξήσιν εἰς ἐντελέθειαν μεγέθους· γένεσις γὰρ ἂν εἴη σώματος μᾶλλον, οὐκ αὐξήσις. ληπτέον δὴ μᾶλλον οἶον ἀπτομένους

b 9 ἐνεῖναι] εἶναι EL 11 δ' om. F¹J οἰδ'] οὐχ HJΦ, et fecerunt EF 13 ποιεῖν post ἀχώριστον ponit F εἶναι τὴν ὕλην FHJ ὡς om. L 14 τῷ prius om. J, et Φ^o excepto libro Z μὴ μίαν] μηδὲ μίαν F: μηδεμίαν J: μὴ om. E 16 ἢν] ἢν ἢν FHJ 17 οἶόν τε] οἶονται J 18 ἀπλῶς ἢ ὁμογενοῦς ἕτερον F¹ ἄλλοις] ἑτέροις Φ: οἰς E 19 ὑπὸ] ἀπὸ F δεῖ αἰεὶ ἐντελεχεία E ὁμοειδοῦς ἢ ὁμογενοῦς EL 20 ἢ ἄνθρωπος] κἄνθρωπος E 21 σκληρὸν . . . γίνεται aut eiicienda, aut post 19 ὁμογενοῦς legenda γὰρ om. E 22 σώματος . . . 23 οὐδέν post 25 χωριστά ponit L δ' ἤδη] ἤδη F: δ' ἢ τ, et post τ suprascr. οἰ, E 23 κοινὸν γὰρ F 24 ἔστί om. L 25 τὰ om. E δεῖ] in litura J: δεῖ L 27 κενόν EF¹: κοινόν HJLΓ et (γρ.) F²: utrumque agnovit Φ^o 28 τοῦτο] τοῦ L ἐν ἑτέροις om. HL, in marg. add. F 29 δ' om. L 30 ὅλως om. F ἐνυπάρχοντος F¹HL 31 δεῖ] δεῖ FJ τι δεῖ] τι EF: τοδεῖ J 33 σώματος μᾶλλον] μᾶλλον σώματος F

321^a τῆς ζητήσεως ἐξ ἀρχῆς, ποίου τινὸς ὄντος τοῦ αὐξάνεσθαι ἢ τοῦ φθίνειν τὰ αἷτια ζητοῦμεν. φαίνεται δὴ τοῦ αὐξανομένου ὀτιοῦν μέρος ἠϋξῆσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ φθίνειν ἔλαττον γεγενῆσθαι, ἔτι δὲ προσιόντος τινὸς αὐξάνεσθαι καὶ ἀπιόντος 5 φθίνειν. ἀναγκαῖον δὴ ἢ ἀσωμάτῳ αὐξάνεσθαι ἢ σώματι. εἰ μὲν οὖν ἀσωμάτῳ, ἔσται χωριστὸν κενόν—ἀδύνατον δὲ μεγέθους ὕλην εἶναι χωριστήν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον· εἰ δὲ σώματι, δύο ἐν τῷ αὐτῷ σώματα τόπῳ ἔσται, τό τε αὐξανόμενον καὶ τὸ αὔξον, ἔστι δὲ καὶ τοῦτα ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν 10 οὐδ' οὕτως ἐνδέχεται λέγειν γίνεσθαι τὴν αὔξησιν ἢ τὴν φθίσιον, ὥσπερ ὅταν ἐξ ὕδατος ἀήρ· τότε γὰρ μείζων ὁ ὄγκος γέγονεν· οὐ γὰρ αὔξησις τοῦτο ἀλλὰ γένεσις μὲν τοῦ εἰς ὃ μεταβάλλει ἔσται, φθορὰ δὲ τοῦ ἐναντίου, αὔξησις δὲ οὐδετέρου, ἀλλ' ἢ οὐδενὸς ἢ εἴ τι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, τῷ γινομένῳ 15 καὶ τῷ φθαρέντι, οἷον εἰ σῶμα. τὸ δ' ὕδωρ οὐκ ἠϋξῆται οὐδ' ὁ ἀήρ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπόλωλε τὸ δὲ γέγονεν· τὸ σῶμα δέ, εἴπερ, ἠϋξῆται. ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἀδύνατον. δεῖ γὰρ σώξειν τῷ λόγῳ τὰ ὑπάρχοντα τῷ αὐξανομένῳ καὶ φθίνοντι. ταῦτα δὲ τρία ἐστίν, ὧν ἐν μὲν ἐστὶ τὸ ὀτιοῦν μέρος μείζων εἶναι 20 τοῦ αὐξανομένου μεγέθους, οἷον εἰ σὰρξ τῆς σαρκός, καὶ προσιόντος τινός, καὶ τρίτον σωζομένου τοῦ αὐξανομένου καὶ ὑπομένουτος· ἐν μὲν γὰρ τῷ γίνεσθαι τι ἀπλῶς ἢ φθειρεσθαι οὐχ ὑπομένει, ἐν δὲ τῷ ἀλλοιοῦσθαι καὶ αὐξάνεσθαι ἢ φθίνειν ὑπομένει τὸ αὐτὸ τὸ αὐξανόμενον ἢ ἀλλοιούμενον, 25 ἀλλ' ἔνθα μὲν τὸ πάθος ἔνθα δὲ τὸ μέγεθος τὸ αὐτὸ οὐ μένει. εἰ δὴ ἔσται ἡ εἰρημένη αὔξησις, ἐνδέχουτ' ἂν μηδενὸς γε προσιόντος μηδὲ ὑπομένουτος αὐξάνεσθαι καὶ μηδενὸς ἀπιόντος φθίνειν καὶ μὴ ὑπομένειν τὸ αὐξανόμενον. ἀλλὰ δεῖ τοῦτο σώξειν· ὑπόκειται γὰρ ἡ αὔξησις τοιοῦτον. ἀπορήσειε

a 2 δὴ οὖν τοῦ L 4 δὲ om. E 5 ἀναγκαῖον] ἀνάγκη EL δὴ] δὲ E 6 τὸ ante κενόν add. FL: τι Γ' κενόν] κοινόν F²G et (γρ.) Φ^c
 8 σώματα ante ἐν L, post τόπῳ ponunt Φ et (supra lin. additum) Φ
 E αὐξόμενον HL 9 τοῦτο] αὐτὸ L 10 ἢ] καὶ L 13 μετέβαλλεν EL φθορὰ] φθορὰ J 14 ἀμφοῖν] ἀμφω EL 14-15 τῷ φθ. καὶ τῷ γ. L: τῷ γ. καὶ φθ. F: τῷ φθ. καὶ τῷ γενομένῳ Φ¹: τῷ φθαρέντι E 17 εἴπερ] εἰ E 18 καὶ τι (suprascr. ω) φθίνοντι E 19 ἐν om. E μείζων μέρος E εἶναι] γίνεσθαι L 20 μεγέθους om. E εἰ om. E, addito s̄c. manu ἡ: εἰ supra lin. add. F: ἡ L 23 καὶ] ἢ FHL αὔξεσθαι F 24 τὸ αὐτὸ supra lin. add. F τὸ secundum om. L 26 γε] τε FHJ 27 μηδὲ ὑπομένουτος melius abessent

δ' ἂν τις καὶ τί ἐστι τὸ ἀξανάμενον, πότερον ϕ προστίθεται 30
 τι, οἶον εἰ τὴν κνήμην ἀξάνει, αὕτη μείζων, ϕ δὲ ἀξά-
 νει, ἢ τροφή, οὐ. διὰ τί δὴ οὖν οὐκ ἄμφω ἠϋξῆται; μείζων
 γὰρ καὶ δ καὶ ϕ , ὥσπερ ὅταν μίξις οἶνον ὕδατι ὁμοίως
 γὰρ πλείον ἐκότερον. ἢ ὅτι τοῦ μὲν μένει ἡ οὐσία, τοῖ δ' οὐ,
 οἶον τῆς τροφῆς; ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐπικρατοῦν λέγεται ἐν 35
 τῇ μίξει, οἶον ὅτι οἶνος· ποιεῖ γὰρ τὸ τοῦ οἶνου ἔργον ἀλλ' οὐ 321^b
 τὸ τοῦ ὕδατος τὸ σύνολον μίγμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀλ-
 λουιώσεως, εἰ μένει σὰρξ οὐσα καὶ τὸ τί ἐστι, πάθος δὲ τι
 ὑπάρχει τῶν καθ' αὐτό, ὁ πρότερον οὐχ ὑπῆρχεν, ἠλλοίω-
 ται τοῦτο· ϕ δ' ἠλλοίωται, ὅτε μὲν οὐδὲν πέπονθεν, ὅτε δὲ 5
 κάκεϊνο. ἀλλὰ τὸ ἀλλοιοῦν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐν τῷ
 ἀξανομένῳ καὶ τῷ ἀλλοιουμένῳ (ἐν τούτοις γὰρ τὸ κινεῖν)
 ἐπεὶ καὶ τὸ εἰσελθὼν γένοιτ' ἂν ποτε μείζων καὶ τὸ ἀπο-
 λαῦσαν αὐτοῦ σῶμα, οἶον εἰ εἰσελθὼν γένοιτο πνεῦμα—ἀλλ'
 ἔφθαρται γε τοῦτο παθόν, καὶ τὸ κινεῖν οὐκ ἐν τούτῳ. ἐπεὶ δὲ 10
 διηπόρηται περὶ αὐτῶν ἰκανῶς, δεῖ καὶ τῆς ἀπορίας πειρᾶ-
 σθαι λύσιν εὑρεῖν, σώζοντας τὸ ὑπομένοντός τε τοῦ ἀξανο-
 μένου καὶ προσιόντος τινὸς ἀξάνεσθαι, ἀπίοντος δὲ φθίνειν,
 ἔτι δὲ τὸ ὅτι οὖν σημείον αἰσθητὸν ἢ μείζων ἢ ἔλαττον γεγο-
 νέναι, καὶ μήτε κενὸν εἶναι τὸ σῶμα μήτε δύο ἐν τῷ αὐ- 15
 τῷ τόπῳ μεγέθη μήτε ἀσωμάτῳ ἀξάνεσθαι. ληπτέον δὲ
 τὸ αἴτιον διορισμένους πρῶτον ἐν μὲν ὅτι τὰ ἀνομοιομερῆ
 ἀξάνεται τῷ τὰ ὁμοιομερῆ ἀξάνεσθαι (σύγκειται γὰρ ἐκ
 τούτων ἕκαστον), ἔπειθ' ὅτι σὰρξ καὶ ὄστον καὶ ἕκαστον τῶν
 τοιούτων μορίων ἐστὶ διττόν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν 20
 ὕλῃ εἶδος ἐχόντων· καὶ γὰρ ἡ ὕλη λέγεται καὶ τὸ εἶδος
 σὰρξ καὶ ὄστον. τὸ οὖν ὅτι οὖν μέρος ἀξάνεσθαι καὶ προσιόντος
 τινὸς κατὰ μὲν τὸ εἶδος ἐστὶ ἐνδεχόμενον, κατὰ δὲ τὴν ὕλην
 οὐκ ἔστιν. δεῖ γὰρ νοῆσαι ὥσπερ εἴ τις μετροίῃ τῷ αὐτῷ μέ-

a 31 ϕ] δ F 32 οὐ om. HJLΓ, et erasit E² δη] δεῖ J οὖν om.
 E¹ οὐκ om. Bekker errore typogr. 33 καὶ prius om. F δ καὶ
 ϕ om. E ὥσπερ καὶ ὅταν F² b 5 τοῦτο om. E: τότε H ϕ δ'
 ἠλλοίωται om. E post πέπονθεν add. οὐδ' ἠλλοίωται ἢ οὐσία ΦΓ
 ὅτε δὲ] οὐδ' ὅτε F 9 εἰ om. EF 10 γε] τε E παθων J
 ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ δὲ FL: ἐπειδὴ vel ἐπειδὴ δὲ Φ¹ 13 ἀξέσθαι FL
 15 τὸ om. L 16 μήτε] μηδὲ EJ ἀξέσθαι J δὲ] δὴ FLΦ¹
 17 τὸ αἴτιον om. H διορισμένους J ἐν om. L ὁμοιομερῆ E
 19 ἕκαστον prius om. E ἕκαστον τῶν τοιούτων] τούτων ἕκαστον τῶν L
 20 διττῶν E 22 καὶ prius] ἢ FL

25 τρω ὕδωρ· ἀεὶ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ γινόμενον. οὕτω δ' αὐξάνεται ἢ ὕλη τῆς σαρκός, καὶ οὐχ ὄτφου παντὶ προσγίνε-
νεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖ τὸ δὲ προσέρχεται, τοῦ δὲ σχή-
ματος καὶ τοῦ εἶδους ὄτφου μορίῳ. ἐπὶ τῶν ἀνομοιομερῶν δὲ
τοῦτο μᾶλλον δῆλον, οἷον χειρός, ὅτι ἀνάλογον ἠΰξεται—ἢ
30 γὰρ ὕλη ἐτέρα οὐσα δῆλη μᾶλλον τοῦ εἶδους ἐνταῦθα ἢ ἐπὶ
σαρκός καὶ τῶν ὁμοιομερῶν, διὸ καὶ τεθνεώτος μᾶλλον ἂν
δόξειεν εἶναι ἔτι σὰρξ καὶ ὄστον ἢ χεὶρ καὶ βραχίων. ὥστε
ἔστι μὲν ὡς ὄτιον τῆς σαρκός ἠΰξεται, ἔστι δ' ὡς οὐ· κατὰ
μὲν γὰρ τὸ εἶδος ὄτφου προσελήλυθεν, κατὰ δὲ τὴν ὕλην οὐ.
35 μείζον μέντοι τὸ ὅλον γέγονε προσελθόντος μὲν τως, ὃ κα-
32^a λείται τροφή καὶ ἐναντίον, μεταβάλλοντος δὲ εἰς τὸ αὐτὸ
εἶδος, οἷον εἰ ξηρῷ προσίοι ὕγρον, προσελθὼν δὲ μεταβάλλοι
καὶ γένοιτο ξηρόν· ἔστι μὲν γὰρ ὡς τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ αὐξάνεται,
ἔστι δ' ὡς ἀνομοίῳ. ἀπορήσειε δ' ἂν τις ποῖόν τι δεῖ εἶναι τὸ
5 ᾧ αὐξάνεται. φανερόν δὴ ὅτι δυνάμει ἐκείνο, οἷον εἰ σὰρξ
δυνάμει σάρκα· ἐντελεχεία ἄρα ἄλλο. φθαρέν δὴ τοῦτο
σὰρξ γέγονεν· οὐκοῦν οὐ τοῦτο αὐτὸ καθ' αὐτό (γένεσις γὰρ ἂν
ἦν, οὐκ αὔξησις) ἀλλὰ τὸ αὐξανόμενον τούτῳ. τί οὖν παθὼν ὑπὸ
τούτου [ἠΰξθη]; ἢ μιχθέν, ὥσπερ οἶνω εἴ τις ἐπιχέοι ὕδωρ, ὃ
10 δὲ δύναται οἶνον ποιεῖν τὸ μιχθέν; καὶ ὥσπερ τὸ πῦρ ἀψά-
μενον τοῦ καυστοῦ, οὕτως ἐν τῷ αὐξανόμενῳ καὶ ὄντι ἐντελε-
χεία σαρκὶ τὸ ἐνδὸν αὔξητικὸν προσελθόντος δυνάμει σαρκός
ἐποίησεν ἐντελεχεία σάρκα. οὐκοῦν ἅμα ὄντος· εἰ γὰρ
χωρίς, γένεσις. ἔστι μὲν γὰρ οὕτω πῦρ ποιῆσαι ἐπὶ τὸ ὑπ-
15 ἄρχον ἐπιθέντα ξύλα· ἀλλ' οὕτω μὲν αὔξησις, ὅταν δὲ
αὐτὰ τὰ ξύλα ἀφθῆ, γένεσις. ποσὸν δὲ τὸ μὲν καθόλου
οὐ γίνεται, ὥσπερ οὐδὲ ζῶον ὃ μήτ' ἄνθρωπος μήτε τῶν

b 25 δ'] δὴ F: καὶ L 26 οὐχ] οὐχὶ FHJ ὄτφου] οὕτω οὖν
E 28 ὄτοον μόνιον E¹ δὲ ante τῶν ponunt FHL 31 ἂν om. F
32 ἔτι εἶναι J βραχείων J 34 μὲν] μέντοι F 35 γέγονε
τὸ ὄλο· EL a 1 ἐναντίου EJ 2 προσίοι] προστεθῆ E: προσ-
ίη L μεταβάλλοι EL 3 ὡς supra lin. add. J 4 ἀπορήσει E
τὸ om. E 5 αὔξεται F 7 τοῦτο om. L καθ' αὐτό om. E
ἂν om. F 9 ἠΰξθη aut eiiciendum, aut post 8 τούτῳ legendum,
aut ἠΰξησεν cum Φ^c (p. 117. 12) scribendum ὥσπερ ὕγρῳ ἢ οἶνω
(ἢ tamen sec. manu addito) E: ὥσπερ ἂν οἶνω H εἰ om. E: εἴ τις
ante οἶνω ponit L ἐπιχέαι HJ: ἐπιχέει fecit E² 10 δύναται E:
δύναται F καὶ HΦ^c: om. EFJLΓ 13 σάρκα om. E 14 ἔστι
. . . 16 γένεσις om. L 15 ἐπιτιθέντα F: adiungentes Γ 17 μήτε
τι τῶν HΦ¹Γ, fort. recte

καθ' ἕκαστα (ἀλλ' ὡς ἐνταῦθα τὸ καθόλου, κάκει τὸ ποσόν),
 σὰρξ δὲ ἢ ὀστοῦν ἢ χεῖρ (ἢ βραχίον) καὶ τούτων τὰ ὁμοιομερῆ·
 προσελθόντος μὲν δὴ τιως ποσοῦ, ἀλλ' οὐ σαρκὸς ποσῆς. ἢ 20
 μὲν οὖν δυνάμει τὸ συναμφότερον, οἷον ποσὴ σὰρξ, ταύτη μὲν
 αὔξει (καὶ γὰρ ποσὴν δεῖ γίνεσθαι καὶ σάρκα), ἢ δὲ μόνον
 σὰρξ, τρέφει· ταύτη γὰρ διαφέρει τροφῆ καὶ αὔξησις τῷ
 λόγῳ. διὸ τρέφεται μὲν ἕως ἂν σώζηται καὶ φθῖνον, αὔξε-
 ται δὲ οὐκ αἰεί, καὶ ἢ τροφῆ τῇ αὔξησει τὸ αὐτὸ μὲν, τὸ 25
 δ' εἶναι ἄλλο· ἢ μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ προσίον δυνάμει ποσὴ
 σὰρξ, ταύτη μὲν αὔξητικὸν σαρκός, ἢ δὲ μόνον δυνάμει
 σὰρξ, τροφῆ. τοῦτο δὲ τὸ εἶδος [ἄνευ ὕλης], οἷον αὐλός, δύ-
 ναμῖς τις ἐν ὕλῃ ἐστίν. ἔαν δὴ τις προσίῃ ὕλῃ, οὔσα δυνάμει
 αὐλός, ἔχουσα καὶ τὸ ποσὸν δυνάμει, οὔτοι ἔσονται μείζους 30
 αὐλοῖ. ἔαν δὲ μηκέτι ποιεῖν δύνηται, ἀλλ' οἷον ὕδωρ οἴνω
 αἰεὶ πλείον μινύμενον τέλος ὑδαρῆ ποιεῖ καὶ ὕδωρ, τότε
 φθίσω ποιήσει τοῦ ποσοῦ· τὸ δ' εἶδος μένει.

6 Ἐπεὶ δὲ πρῶτον δεῖ περὶ τῆς ἔλης καὶ τῶν καλουμένων 322^b
 στοιχειῶν εἰπεῖν, εἴτ' ἐστὶν εἴτε μή, καὶ πότερον αἰδίου ἕκα-
 στον ἢ γίγνεται πως, καὶ εἰ γίνεται, πότερον ἐξ ἀλλήλων
 γίνεται πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ τι πρῶτον ἐν αὐτῶν ἐστιν—
 ἀνάγκη δὴ πρότερον εἰπεῖν περὶ ὧν ἀδιορίστως λέγεται νῦν. 5
 πάντες γὰρ οἱ τε τὰ στοιχεῖα γεννῶντες καὶ οἱ τὰ ἐκ τῶν

a 19 δέ] δὲ γούν L² ἢ χεῖρ ἢ ὀστοῦν J^Φ¹ ἢ νεῦρα post χεῖρ
 add. D^b: ἢ βραχίον e conī. addidī, coll. 321^b 32 20 μὲν δὴ om. L:
 μὲν om. ^Φ 21 ἀμφότερον E¹ 22 δεῖ] αἰεὶ E γενέσθαι J μόνη
^Φ 23 ταύτη γὰρ] ταύτη καὶ γὰρ ταύτη E, et F qui ταύτη secundum
 supra lin. add.: ταύτη· καὶ γὰρ ^Φ 24 φθῖνον] φθίνῃ (correcto η)
 E: φθίνῃ H: φθίνει F αὔξάνεται EL 25 αὔξει] αὔξη H:
 αὔξη J μὲν, τὸ] μὲν, τῷ F 26 δ' om. E 27 σὰρξ, δ ταύτη
 E 28 ἄνευ ὕλης seclusi, vide infra ad v. 29 δύναμῖς τις] τις δύναμις
^Φ 28 et 30 αὔλος, 31 αὔλοι codd. omnes, ^Φ et Bekker: αὐλός
 et αὐλοῖ scripsi, coll. ^Φ (pp. 109. 26–110. 7): 'tibia' et 'tibiae' vertit
 Vatablus 29 post ἐστίν add. prima manu ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλο τι
 οὖν ὄργανον J, inter ἄλλο et τι suprascr. ὄ. Habent etiam eadem
 verba Γ et Vatablus, sed una cum ἄνευ ὕλης (v. 28) eieci: suspicor
 enim haec omnia, ad explicandum αὐλός vel αὔλος in margine
 ascripta, inde in textum irrepsisse δὴ] δέ FHJL, et fecit E
 προσίει F 31 δύναται EF οἴνω ὕδωρ EL^Φ 32 ποιεῖ]
 ποιῆ fecit E 33 ποιήσει] om. E: ποιεῖ et in spatio trium
 litterarum incerta quaedam F: ποιεῖται L b 1 ἐπεὶ] ἐπειδὴ F
 3 γίγνεται] γίνονται E: γίνονται ^Φ πως . . . γίνεται om. E¹
 4 γίνονται E ἢ] εἰ J πρῶτον] πρότερον FHJ, sed γρ. πρῶτον
 supra lin. add. F 5 δὴ om. E^Φ πρότερον] πρῶτον L 6 τε
 om. L

στοιχείων διακρίσει χρώνται καὶ συγκρίσει καὶ τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν. ἔστι δ' ἡ σύγκρισις μίξις· πῶς δὲ μίγνυσθαι λέγομεν, οὐ διώρισται σαφῶς. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀλλοιοῦσθαι
 10 δυνατὸν, οὐδὲ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, μηδενὸς ποιούν-
 τος μὴδὲ πάσχοντος. καὶ γὰρ οἱ πλείω τὰ στοιχεῖα ποιούν-
 τες γεννῶσι τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, καὶ τοῖς ἐξ
 ἑνὸς ἀνάγκη λέγειν τὴν ποίησιν· καὶ τοῦτ' ὀρθῶς λέγει Διο-
 γένης, ὅτι εἰ μὴ ἦν ἐξ ἑνὸς ἅπαντα, οὐκ ἂν ἦν τὸ ποιεῖν καὶ
 15 τὸ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, οἷον τὸ θερμὸν ψύχεσθαι καὶ
 τοῦτο θερμαίνεσθαι πάλιν—οὐ γὰρ ἡ θερμότης μεταβάλλει
 καὶ ἡ ψυχρότης εἰς ἄλληλα, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ ὑποκει-
 μενον, ὥστε ἐν οἷς τὸ ποιεῖν ἔστι καὶ τὸ πάσχειν, ἀνάγκη
 τούτων μίαν εἶναι τὴν ὑποκειμένην φύσιν. τὸ μὲν οὖν πάντα
 20 τοιαῦτα εἶναι φάσκειν οὐκ ἀληθές, ἀλλ' ἐν ὅσοις τὸ ὑπ' ἀλ-
 λήλων ἔστί. ἀλλὰ μὴν εἰ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν καὶ
 περὶ μίξεως θεωρητέον, ἀνάγκη καὶ περὶ ἀφῆς· οὔτε γὰρ
 ποιεῖν ταῦτα καὶ πάσχειν δύναται κυρίως ἢ μὴ οἷον τε
 ἄψασθαι ἀλλήλων, οὔτε μὴ ἀψάμενά πως ἐνδέχεται μιχθῆ-
 25 ναι πρῶτον· ὥστε περὶ τριῶν τούτων διοριστέον, τί ἀφῆ καὶ
 τί μίξις καὶ τί ποίησις. ἀρχὴν δὲ λάβωμεν τήνδε. ἀνάγκη
 γὰρ τῶν ὄντων ὅσοις ἔστί μίξις, εἶναι ταῦτ' ἀλλήλων ἀπτι-
 κά, κἂν εἴ τι ποιεῖ, τὸ δὲ πάσχει κυρίως, καὶ τούτοις
 ὡσαύτως· διὸ πρῶτον λεκτέον περὶ ἀφῆς. σχεδὸν μὲν οὖν
 30 ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων ἕκαστον λέγεται πολλα-
 χῶς, καὶ τὰ μὲν ὁμωνύμως τὰ δὲ θάτερα ἀπὸ τῶν ἐτέρων
 καὶ τῶν προτέρων, οὕτως ἔχει καὶ περὶ ἀφῆς. ὅμως δὲ τὸ
 κυρίως λεγόμενον ὑπάρχει τοῖς ἔχουσι θέσιν, θέσις δ' οἷσπερ
 323^a καὶ τόπος· καὶ γὰρ τοῖς μαθηματικοῖς ὁμοίως ἀποδοτέον
 ἀφῆν καὶ τόπον, εἴτ' ἔστί κεχωρισμένον ἕκαστον αὐτῶν εἴτ'
 ἄλλον τρόπον. εἰ οὖν ἔστί, ὥσπερ διωρίσθη πρότερον, τὸ ἄπτε-

b 8 καὶ τῷ πάσχειν FH 10 οὐδὲ γὰρ διακρίνεσθαι H 12 τῷ
 τὸ E καὶ τῷ πάσχειν HJ ὑπ' ἀλλήλων om. EJ καὶ τοῖς]
 καίτοι (addito supra lin. s) J: γρ. καίτοι add. supra lin. F 14 ἐξ
 ἐνὸς ἦν ELΦ¹ 15 τὸ prius om. LΦ¹ 16 τοῦτο] τὸ ὕδωρ E
 18 ἔστι om. FH τὸ ante πάσχειν om. E 20 εἶναι τοιαῦτα EL
 23 οἷον τε] οἷονται J 24 ἀλλήλων ἄψασθαι F ἀψάμενα ἀλλή-
 λων πως F 25 τριῶν τούτων] τῶν τοιούτων H 27 τῶν ὄντων post
 μίξις ponit F ὅσοις] οἷς EHΦ¹ 28 ποιεῖ] ποιῆ EFHL πάσχει]
 πάσχη H 31 ὁμωνύμως J τῶν om. F a 2 ἔστι] ἔσται L
 3 τρόπον ἄλλον EΦ¹

σθαι τὸ τὰ ἔσχατα ἔχειν ἅμα, ταῦτα ἂν ἄπτοιτο ἀλλή-
λων ὅσα διηρημένα μεγέθη καὶ θέσιω ἔχοντα ἅμα ἔχει τὰ 5
ἔσχατα. ἐπεὶ δὲ θέσις μὲν ὅσοις καὶ τόπος ὑπάρχει, τόπου
δὲ διαφορὰ πρώτη τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
ἀντικειμένων, ἅπαντα τὰ ἀλλήλων ἀπτόμενα βάρους ἂν ἔχοι
ἢ κουφότητα, ἢ ἄμφω ἢ θάτερον· τὰ δὲ τοιαῦτα παθητικὰ
καὶ ποιητικὰ ὥστε φανερόν ὅτι ταῦτα ἄπτεσθαι πέφυκεν 10
ἀλλήλων, ὧν διηρημένων μεγεθῶν ἅμα τὰ ἔσχατά ἐστιν,
ὄντων κινητικῶν καὶ κινητῶν ὑπ' ἀλλήλων. ἐπεὶ δὲ τὸ κινεῖν
οὐχ ὁμοίως κινεῖ τὸ κινούμενον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνάγκη κινούμε-
νον καὶ αὐτὸ κινεῖν, τὸ δ' ἀκίνητον ὄν, δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ
ποιούντος ἐροῦμεν ὡσαύτως· καὶ γὰρ τὸ κινεῖν ποιεῖν τί φασι 15
καὶ τὸ ποιεῖν κινεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ διαφέρει γε καὶ δεῖ διο-
ρίζεω—οὐ γὰρ οἶόν τε πᾶν τὸ κινεῖν ποιεῖν, εἴπερ τὸ ποιοῦν
ἀντιθήσομεν τῷ πάσχοντι, τοῦτο δ' οἷς ἢ κίνησις πάθος,
πάθος δὲ καθ' ὅσον ἀλλοιοῦται μόνον, οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ
θερμόν, ἀλλὰ τὸ κινεῖν ἐπὶ πλείον τοῦ ποιεῖν ἐστιν—ἐκεῖνο δ' οὖν 20
φανερόν, ὅτι ἔστι μὲν ὡς τὰ κινητικὰ τῶν κινητῶν ἄπτοιτ' ἂν,
ἔστι δ' ὡς οὐ. ἀλλ' ὁ διορισμὸς τοῦ ἄπτεσθαι καθόλου μὲν ὁ
τῶν θέσιω ἐχόντων καὶ τοῦ μὲν κινητικοῦ τοῦ δὲ κινητοῦ, πρὸς
ἀλληλα δέ, κινητικοῦ καὶ κινητοῦ ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ ποιεῖν
καὶ τὸ πάσχειν. ἔστι μὲν οὖν ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν τὸ ἀπτόμενον 25
ἀπτομένου ἀπτόμενον—καὶ γὰρ κινεῖ κινούμενα πάντα σχε-
δὸν τὰ ἐμποδῶν, ὅσοις ἀνάγκη καὶ φαίνεται τὸ ἀπτόμενον
ἀπτεσθαι ἀπτομένου. ἔστι δ', ὡς ἐνίοτέ φαμεν, τὸ κινεῖν ἄπτε-
σθαι μόνον τοῦ κινουμένου, τὸ δ' ἀπτόμενον μὴ ἄπτεσθαι ἀπτο-
μένου—ἀλλὰ διὰ τὸ κινεῖν κινούμενα τὰ ὁμογενῆ, ἀνάγκη δοκεῖ 30

a 4 ἄπτοιτο F 5 διηρημένα scripsi, cf. 323^a 11 : διορισμένα
codd. et F^o ἔχει] ἔχειν L 7 πρώτη post κάτω ponit F τὸ
ante κάτω om. E L 8 τὰ om. E ἔχοι] ἔχη F 12 κινητῶν
καὶ κινητικῶν FHL ἐπεὶ] ἐπὶ E 14 ὄν add. supra lin. J
15 κινεῖν] κινεῖν L 16 ποιοῖν] ποιεῖν L διαφέρει καὶ δεῖ E, sed
ei καὶ δεῖ fecit in loco plurium capace 17 τὸ κινεῖν πᾶν FHJ
ποιοῖν] ποιεῖν FHJ 19 τὸ utrumque om. J τὸ θερμόν καὶ τὸ
λευκόν F 20 κινεῖν] κινεῖν E πλείον H 21 κινητικῶν]
ἀκίνητα F : incertum E¹ : κινεῖν LΦ, et fecit E² : motiva immobilia
tangunt Γ κινητῶν] κινουμένων Φ 22 ὡς om. E ὁ post μὲν
om. Φ¹ (codd. RZ) 24 δέ om. E κινητοῦ καὶ κινητικοῦ EΦ
ὑπάρχειν E 25 τὸ post καὶ om. L τὸ post ἐπὶ om. E 27 ὅσοις]
οἷς Φ καὶ om. J 28 ἔστι . . . 29 ἀπτομένου om. F 29 μόνον]
μόνου F 30 ὁμοιογενῆ E H J² δοκεῖ] δοκεῖν EFHL

εἶναι ἀπτομένου ἀπτεσθαι, ὥστε εἴ τι κωεῖ ἀκίνητον ὄν, ἐκείνου μὲν ἂν ἀπτοίτο τοῦ κινήτου, ἐκείνου δὲ οὐδέν— φαμέν γὰρ ἐνίοτε τὸν λυπούντα ἀπτεσθαι ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ αὐτοὶ ἐκείνου. περὶ μὲν οὖν ἀφῆς τῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον·

323^b περὶ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν λεκτέον ἐφεξῆς. παρει- 7
λήφασμεν δὲ παρὰ τῶν πρότερον ὑπεναντίους ἀλλήλοις λόγους. οἱ μὲν γὰρ πλείστοι τοῦτό γε ὁμοιοητικῶς λέγουσιν, ὡς τὸ μὲν ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πᾶν ἀπαθές ἐστι διὰ τὸ μηδὲν 5
μᾶλλον ποιητικὸν ἢ παθητικὸν εἶναι θάτερον θάτερον (πάντα γὰρ ὁμοίως ὑπάρχειν ταῦτα τοῖς ὁμοίοις), τὰ δ' ἀνόμοια καὶ τὰ διάφορα ποιεῖν καὶ πάσχειν ἀλληλα πέφυκεν· καὶ γὰρ ὅταν τὸ ἕλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ πλείονος φθείρηται, διὰ τὴν ἐναντίωσιν τοῦτό φασι πάσχειν, ἐναντίον γὰρ εἶναι 10
τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ. Δημόκριτος δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους ἰδίως ἔλεξε μόνος· φησὶ γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ ὅμοιον εἶναι τό τε ποι- οὖν καὶ τὸ πάσχον—οὐ γὰρ ἐγχωρεῖν τὰ ἕτερα καὶ διαφέ- ροντα πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ κἂν ἕτερα ὄντα ποιῆ- 15
τι ἀλληλα, οὐχ ἢ ἕτερα ἀλλ' ἢ ταυτὸν τι ὑπάρχει, ταύτη τοῦτο συμβαίνειν αὐτοῖς. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ταῦτ' ἐστίν, εἰκόσασι δὲ οἱ τοῦτον τὸν τρόπον λέγοντες ὑπεναντία φαί- νεσθαι λέγειν· αἴτιον δὲ τῆς ἐναντιολογίας ὅτι δέον ὄλον τι θεωρῆσαι μέρος τι τυγχάνουσι λέγοντες ἐκάτεροι. τό τε γὰρ ὅμοιον καὶ τὸ πάντῃ πάντως ἀδιάφορον εὐλογον μὴ πά- 20
σχειν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου μηθέν (τί γὰρ μᾶλλον ἐστὶ θάτερον ποιητικὸν ἢ θάτερον; εἴ τε ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν τι δυνατόν, καὶ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ—καίτοι τούτων οὕτως ἐχόντων οὐδὲν ἂν εἴη οὔτε ἀφθαρτον οὔτε ἀκίνητον, εἴπερ τὸ ὅμοιον ἢ ὅμοιον ποιη- τικόν, αὐτὸ γὰρ ἑαυτὸ κινήσει πᾶν), τό τε παντελῶς ἕτερον

a 31 κείνο E 32 ἂν om. HJ κείνου E b 2 προτέρων FH
ὑπεναντίους L 5 θάτερον θάτερον J 6 ὑπάρχει FH 7 τὰ om. F
πάσχειν εἰς ἀλληλα FL πεφυκέναι EHJ 9 πάσχειν ante τοῦτο
ponit E εἶναι post 10 τὸ πολὺ ponit L 11 ἔλεξεν E, sed γ
erasit φασίν E καὶ om. E 12 ἐγχωρεῖ E 14 τι prius om. L
εἰς ἀλληλα FL 15 αὐτοῖς] ἀλλήλοις H ταῦτ] τοιαῦτα H
16 φαίνεσθαι om. Γ, et (ut videtur) Φ^c, Vitelli p. 141. 15 18 ἐκάτεροι]
ἀμφότεροι F 19 καὶ τὸ] τὸ καὶ τὸ, duabus litteris post καὶ
deletis, E 20 γὰρ om. E θάτερον ἐστὶ FH: ἐστὶ θάτερον
E¹ 21 ἢ om. E εἴ τε Bonitz: εἴτε Bekker τι πάσχειν
EL 22 αὐτοῦ EHL τούτων] τῶν E οὕτως ἐχόντων] ὄντων
οὕτως FHJΓ: οὕτως οὕτως E 23 οὔτε prius] οὐδέ E 24 ἑαυτὸ]
αὐτὸ EL

καὶ τὸ μηθαμῆ ταῦτον ὡσαύτως. οὐδὲν γὰρ ἂν πάθοι λευ- 25
 κότης ὑπὸ γραμμῆς ἢ γραμμῆ ὑπὸ λευκότητος, πλὴν εἰ
 μή που κατὰ συμβεβηκός, οἷον εἰ συμβέβηκε λευκὴν ἢ μέ-
 λαιναν εἶναι τὴν γραμμὴν· οὐκ ἐξίστησι γὰρ ἑαυτὰ τῆς
 φύσεως ὅσα μήτ' ἐναντία μήτ' ἐξ ἐναντίων ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ
 οὐ τὸ τυχὸν πέφυκε πάσχειν καὶ ποιεῖν, ἀλλ' ὅσα ἢ ἐναν- 30
 τίωσι ἔχει ἢ ἐναντία ἐστίν, ἀνάγκη καὶ τὸ ποιοῦν καὶ τὸ
 πάσχον τῷ γένει μὲν ὅμοιον εἶναι καὶ ταῦτό, τῷ δ' εἶδει
 ἀνόμοιον καὶ ἐναντίον (πέφυκε γὰρ σῶμα μὲν ὑπὸ σώμα-
 τος, χυμὸς δ' ὑπὸ χυμοῦ, χρῶμα δ' ὑπὸ χρώματος πά-
 σχειν, ὅλως δὲ τὸ ὁμογενὲς ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς· τούτου δ' 324^a
 αἴτιον ὅτι τὰναντία ἐν τῷ αὐτῷ γένει πάντα, ποιεῖ δὲ καὶ πά-
 σχει τὰναντία ὑπ' ἀλλήλων), ὥστ' ἀνάγκη πῶς μὲν εἶναι
 ταῦτὰ τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον, πῶς δ' ἕτερα καὶ ἀνό-
 μοια ἀλλήλοις. ἐπεὶ δὲ τὸ πάσχον καὶ τὸ ποιοῦν τῷ 5
 μὲν γένει ταῦτὰ καὶ ὅμοια τῷ δ' εἶδει ἀνόμοια, τοιαῦτα
 δὲ τὰναντία, φανερόν ὅτι παθητικὰ καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων
 ἐστὶ τὰ τ' ἐναντία καὶ τὰ μεταξύ—καὶ γὰρ ὅλως φθορὰ
 καὶ γένεσις ἐν τούτοις. διὸ καὶ εὐλογον ἤδη τό τε πῖρ θερ-
 μαίνειν καὶ τὸ ψυχρὸν ψύχειν, καὶ ὅλως τὸ ποιητικὸν ὁμοι- 10
 οῦν ἑαυτῷ τὸ πάσχον. τό τε γὰρ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον ἐναν-
 τία ἐστὶ, καὶ ἡ γένεσις εἰς τοῦναντίον· ὥστ' ἀνάγκη τὸ πάσχον
 εἰς τὸ ποιοῦν μεταβάλλειν, οὕτω γὰρ ἔσται εἰς τοῦναντίον ἢ
 γένεσις. καὶ κατὰ λόγον δὴ τὸ μὴ ταῦτὰ λέγοντας ἀμφο-
 τέρους ὁμῶς ἄπτεσθαι τῆς φύσεως. λέγομεν γὰρ πάσχειν 15
 ὅτε μὲν τὸ ὑποκείμενον (οἷον ὑγιάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ
 θερμαίνεσθαι καὶ ψύχεσθαι καὶ τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον),
 ὅτε δὲ θερμαίνεσθαι μὲν τὸ ψυχρὸν, ὑγιάζεσθαι δὲ τὸ κά-

b 25 μηθαμῆ J: μηδαμῶς F λευκ. ὑ. γ.] λευκότητος ὑπο γραμμῆ
 E¹ 27 μή που om. EJ μέλεναν E¹: μέλανα F 28 ἑαυτὰ] ἀλλήλα EL
 29 ἐπειδὴ F 30 πέφυκε] γρ. ἔοικεν in marg. add. E ἢ om. J
 ἢ ἐναντίωσιν ἔχει post 31 ἢ ἐναντία ἐστίν ponunt FH, et post ἢ ἐναντία
 L, qui ἐστίν om. 31 καὶ prius om. EL 33 πέφυκε μὲν γὰρ E
 a 1 ὁμοιογενές H ὁμοιογενοῦς EH 2 τῷ αὐτῷ] ταῦτῷ E ποιεῖν
 δὲ καὶ πάσχειν H 5 ἐπεὶ] ἐπὶ E δὲ καὶ τὸ πάσχον FH 6 καὶ
 τὰ ὅμοια E 7 ὅτι τὰ παθητικὰ E 10 ὅλως τὸ] ὅλως τι E
 11 αὐτῷ E 12 ἢ om. E εἰς om. J 13 ἔσται post
 14 γένεσις ponit F 14 δὴ] δὲ E 15 ὁμῶς J²Φ²Γ: ὁμοίως
 EFHJ¹L ἄπτεσθαι in litura J 16 ὅτε] τότε E οἷον τὸ
 ὑγιάζεσθαι L καὶ] ἢ καὶ L: καὶ τὸ θερμὸν καὶ E 17 καὶ ψύχεσθαι]
 τὸν λίθον HΦ²

μνον. ἀμφότερα δ' ἐστὶν ἀληθῆ (τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 20 ἐπὶ τοῦ ποιούντος, ὅτε μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπον φαμεν θερμαί-
 νειν, ὅτε δὲ τὸ θερμόν), ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἡ ὕλη πάσχει, ἔστι
 δ' ὡς τὸ ἐναντίον. οἱ μὲν οὖν εἰς ἐκείνο βλέψαντες ταῦτόν τι
 δεῖν ᾤθησαν τὸ ποιῶν ἔχειν καὶ τὸ πάσχον, οἱ δ' εἰς θά-
 25 τερα τοῦναντίον. τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ὑποληπτέον εἶναι περὶ
 τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὄνπερ καὶ περὶ τοῖ κινεῖσθαι καὶ
 κινεῖν. διχῶς γὰρ λέγεται καὶ τὸ κινεῖν· ἐν ᾧ τε γὰρ ἡ
 ἀρχὴ τῆς κινήσεως, δοκεῖ τοῦτο κινεῖν (ἡ γὰρ ἀρχὴ πρώτη
 τῶν αἰτίων) καὶ πάλιν τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ κινούμενον καὶ
 τὴν γένεσιν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ ποιούντος· καὶ γὰρ τὸν
 30 ἱατρόν φαμεν ὑγιαίνειν καὶ τὸν οἶνον. τὸ μὲν οὖν πρῶτον κινεῖν
 οὐδὲν κωλύει ἐν μὲν κινήσει ἀκίνητον εἶναι (ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ
 ἀναγκαῖον), τὸ δ' ἔσχατον αἰεὶ κινεῖν κινούμενον· ἐπὶ δὲ ποιή-
 σεως τὸ μὲν πρῶτον ἀπαθές, τὸ δ' ἔσχατον καὶ αὐτὸ πά-
 35 σχον. ὅσα γὰρ μὴ ἔχει τὴν αὐτὴν ὕλην, ποιεῖ ἀπαθῆ
 ὄντα (οἶον ἡ ἱατρικὴ, αὐτὴ γὰρ ποιούσα ὑγίειαν οὐδὲν πά-
 32^b σχει ὑπὸ τοῦ ὑγιαζομένου), τὸ δὲ σιτίον ποιῶν καὶ αὐτὸ
 πάσχει τι—ἡ γὰρ θερμαίνεται ἢ ψύχεται ἢ ἄλλο τι πάσχει
 ἅμα ποιῶν. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἱατρικὴ ὡς ἀρχή, τὸ δὲ σιτίον τὸ
 ὡς ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον. ὅσα μὲν οὖν μὴ ἐν ὕλῃ ἔχει τὴν
 5 μορφήν, ταῦτα μὲν ἀπαθῆ τῶν ποιητικῶν, ὅσα δ' ἐν ὕλῃ,
 παθητικά—τὴν μὲν γὰρ ὕλην λέγομεν ὁμοίως ὡς εἰπεῖν τὴν
 αὐτὴν εἶναι τῶν ἀντικειμένων ὅποτερουοῦν, ὥσπερ γένος ὄν, τὸ
 δὲ δυνάμενον θερμὸν εἶναι παρόντος τοῦ θερμαντικοῦ καὶ πλη-
 σιάζοντος ἀνάγκη θερμαίνεσθαι. διό, καθάπερ εἴρηται, τὰ
 10 μὲν τῶν ποιητικῶν ἀπαθῆ τὰ δὲ παθητικά, καὶ ὥσπερ ἐπὶ
 κινήσεως τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν·

a 20 τὸν om. F 21 ἡ om. E 22 τοῦναντίον E τι om. FHJ²
 23 θάτερα] θίτερον F 24 δὲ λόγον] τρόπον F 25-26 κινεῖν καὶ κινεῖσθαι EL
 26 ἡ om. E 27 ἡ γὰρ om. E 28 τὸ ἔσχατον . . . 29 γένεσιν] ultimum aliquid id quod movetur ad generationem Γ
 30 κινεῖν om. E 31 μὲν] μὲν οὖν E : μὲν τῆ F
 32 τὸ] τῷ E¹ : τὸν F ἐπὶ] ἐπεὶ E 34 ἔχει] πάσχει E : ἔχη J
 35 αὐτῆ] αὐτῆ FHJL b 1 τὸ ποιῶν FHJ 2 τι prius om. F
 τι . . . θερμαίνεται in litura J ἡ ψύχεται om. E 3 σιτίον τὸ ὡς ἔσχατον] ἔσχατον τὸ σιτίον F (sed post σιτίον erasum habet ὡς ἔσχατον) : σιτίον τὸ ἔσχατον E 5 μὲν οὖν ἀπαθῆ E 6 ὁμοίως delendum notat J τὴν αὐτὴν ὡς εἰπεῖν F 7 ὅποτερουοῦν E : ὀποτερωνοῦν HJ² ὄν delendum notat J 8 θερμαντικοῦ] θερμοῦ H 11 τρόπον ἔχει F

ἐκεῖ τε γὰρ τὸ πρῶτον κινῶν ἀκίνητον, καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν τὸ πρῶτον ποιῶν ἀπαθές. ἔστι δὲ τὸ ποιητικὸν αἴτιον ὡς ὄθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. τὸ δ' οὐ ἔνεκα οὐ ποιητικόν (διὰ ἢ ὑγίεια οὐ ποιητικόν, εἰ μὴ κατὰ μεταφοράν)· καὶ γὰρ τοῦ 15 μὲν ποιῶντος ὅταν ὑπάρχη, γίνεταί τι τὸ πάσχον, τῶν δ' ἕξεων παρουσῶν οὐκέτι γίνεται, ἀλλ' ἔστιν ἤδη, τὰ δ' εἶδη καὶ τὰ τέλη ἕξεις τιμές. ἢ δ' ὕλη ἢ ὕλη παθητικόν. τὸ μὲν οὖν πῶρ ἔχει ἐν ἴλη τὸ θερμόν· εἰ δέ τι εἶη θερμόν χωριστόν, τοῦτο οὐθὲν ἂν πάσχοι. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως ἀδύνατον εἶναι 20 χωριστόν—εἰ δ' ἔστιν ἕνια τοιαῦτα, ἐπ' ἐκεῖνων ἂν εἶη τὸ λεγόμενον ἀληθές. τί μὲν οὖν τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἔστι καὶ τίσιω ὑπάρχει καὶ διὰ τί καὶ πῶς, διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον·

8 πῶς δὲ ἐνδέχεται τοῦτο συμβαίνειν, πάλιν λέγωμεν. τοῖς 25 μὲν οὖν δοκεῖ πάσχειν ἕκαστον διὰ τινων πόρων εἰσιόντος τοῦ ποιῶντος ἐσχάτου καὶ κυριωτάτου, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὄραν καὶ ἀκούειν ἡμᾶς φασὶ καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις αἰσθάνεσθαι πάσας· ἔτι δὲ ὄρασθαι διὰ τε ἀέρος καὶ ὕδατος καὶ τῶν διαφανῶν, διὰ τὸ πόρους ἔχειν ἀοράτους μὲν 30 διὰ μικρότητα, πυκνοὺς δὲ καὶ κατὰ στοίχον, καὶ μᾶλλον ἔχειν τὰ διαφανῆ μᾶλλον. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τινων οὕτω διώρισαν, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ποιούντων καὶ πασχόντων, ἀλλὰ καὶ μίγνυσθαί φασιν ὅσων οἱ πόροι σύμμετροι πρὸς ἀλλήλους εἰσίν· ὁδῶ δὲ μάλιστα καὶ περὶ 35 πάντων ἐνὶ λόγῳ διωρίκασιν Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος, ἀρ- 325^a χὴν ποιησάμενοι κατὰ φύσιν ἢ περ ἔστιν. ἐνίοις γὰρ τῶν ἀρχαίων ἔδοξε τὸ ὄν ἐξ ἀνάγκης ἐν εἶναι καὶ ἀκίνητον· τὸ

b 12 πρώτως FL 13 τὸ . . . ἀπαθές delenda notat J πρώτως
FL τὸ μὲν ποιητικόν L 15 ἢ om. F 16 ὅταν γὰρ ὑπάρχη E
τι delendum notat J 17 ἢδη] εἶδη EF¹ 18 τὰ om. F ἢ
ὕλη om. Φ^c τὸ παθητικόν F 19 χωριστόν θερμόν εἶη F: εἶη
χωριστόν θερμόν HJ 20 ἂν om. F 21 ἔστιν om. H 22 καὶ
τὸ πάσχειν HΦ¹ 23 ὑπάρχειν F 25 λέγομεν HJ 26 ἕκαστον
post πόρων ponit L 27 fort. τοῦ ἐσχάτου legendum 28 καὶ
primum om. EFL 29 δὲ om. F 30 καὶ] τε καὶ διὰ F μὲν
om. E 31 μικρότητα FHL στοίχον] στοιχείον F¹J καὶ τὰ
μᾶλλον J 32 ἔχειν om. J τινων] τινος F οὕτως διώρισαν J
34 φασιν] φησιν JL ὅσων] ὄν FL: om. E 35 σύμμετροι post
εἰσίν ponit F εἰσίν om. L a 1 ἐνὶ λόγῳ om. EΦ¹, et delenda
notat J 2 fort. legendum ἢ περ ἔστιν, cf. Parmenides fr. 8, vv. 1
et 2 (Diels, p. 118) 3 ἐξ ἀνάγκης delenda notat J

μὲν γὰρ κενὸν οὐκ ὄν, κινήθηναί δ' οὐκ ἂν δύνασθαι μὴ ὄντος
 5 κενοῦ κεχωρισμένου, οὐδ' αὖ πολλὰ εἶναι μὴ ὄντος τοῦ διεύ-
 γουτος—τοῦτο δ' οὐδὲν διαφέρει, εἴ τις οἶται μὴ συνεχῆς εἶ-
 ναι τὸ πᾶν ἀλλ' ἄπτεσθαι διηρημένον, τοῦ φάναι πολλὰ
 καὶ μὴ ἔν εἶναι καὶ κενόν. εἰ μὲν γὰρ πάντη διαιρετόν, οὐθὲν
 εἶναι ἔν, ὥστε οὐδὲ πολλά, ἀλλὰ κενὸν τὸ ὅλον· εἰ δὲ τῇ
 10 μὲν τῇ δὲ μή, πεπλασμένῳ τινὶ τοῦτ' εἰκέναι. μέχρι πόσου
 γάρ, καὶ διὰ τί τὸ μὲν οὕτως ἔχει τοῦ ὅλου καὶ πλήρες ἐστι,
 τὸ δὲ διηρημένον; ἔτι δ' ὁμοίως ἀναγκαῖον μὴ εἶναι κί-
 νησι. ἐκ μὲν οὖν τούτων τῶν λόγων ὑπερβάντες τὴν αἴσθησι
 καὶ παριδόντες αὐτὴν ὡς τῷ λόγῳ δέον ἀκολουθεῖν ἐν καὶ
 15 ἀκίνητον τὸ πᾶν εἶναι φασὶ καὶ ἄπειρον ἔνιον· τὸ γὰρ πέρασ
 περαίνειν ἂν πρὸς τὸ κενόν. οἱ μὲν οὖν οὕτως καὶ διὰ ταύτας
 τὰς αἰτίας ἀπεφήναντο περὶ τῆς ἀληθείας * * *. ἔτι δὲ ἐπὶ μὲν
 τῶν λόγων δοκεῖ ταῦτα συμβαίνειν, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων
 μανία παραπλήσιον εἶναι τὸ δοξάζειν οὕτως· οὐδένα γὰρ τῶν
 20 μαιωμένων ἐξεστάναι τοσοῦτον ὥστε τὸ πῦρ ἐν εἶναι δοκεῖν
 καὶ τὸν κρύσταλλον, ἀλλὰ μόνον τὰ καλὰ καὶ τὰ φαινό-
 μενα διὰ συνήθειαν, ταῦτ' ἐνίοις διὰ τὴν μανίαν οὐθὲν δοκεῖ
 διαφέρειν. Λεύκιππος δ' ἔχειν ᾤθη λόγους, οἵτινες πρὸς
 τὴν αἴσθησι ὁμολογούμενα λέγοντες οὐκ ἀναιρήσουσι οὔτε γέ-
 25 νεσι οὔτε φθορὰν οὔτε κίνησι καὶ τὸ πλήθος τῶν ὄντων. ὁμο-
 λογήσας δὲ ταῦτα μὲν τοῖς φαινομένοις, τοῖς δὲ τὸ ἐν κατα-
 σκευάζουσι ὡς οὐκ ἂν κίνησι οὔσαν ἀνευ κενοῦ, τό τε κενὸν
 μὴ ὄν καὶ τοῦ ὄντος οὐθὲν μὴ ὄν φησι εἶναι· τὸ γὰρ κυ-
 ρίως ὄν παμπλήρες ὄν. ἀλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον οὐχ ἔν, ἀλλ'
 30 ἄπειρα τὸ πλήθος καὶ ἀόρατα διὰ σμικρότητα τῶν ὄγκων.
 ταῦτα δ' ἐν τῷ κενῷ φέρεσθαι (κενὸν γὰρ εἶναι), καὶ συν-
 ιστάμενα μὲν γένεσι ποιεῖν, διαλυόμενα δὲ φθοράν. ποιεῖν

a 6 δ' οὐδὲν] δὲ μηδὲν EL εἶ] ἢ εἶ F¹L: ut si Γ 8 ἐν om. E
 γὰρ] παρὰ J 10 τοῦτ' ἂν εἰκέναι F: τοῦτο ἂν εἰκοι L 12 δ' post
 ἔτι om. E ὁμοίως φάναι ἀναγκαῖον FHL 13 ὑπερβαίνοντες EL
 14 ὑπεριδόντες HJ: despicientes Γ 16 ἂν om. L οὖν om. E
 17 post ἀληθείας excidisse quaedam suspicor ἔτι] ἐπεὶ L μὲν
 post 18 λόγων ponunt EΦ¹ 19 εἶναι] ἐστι FHJ 20 ἐν om. E
 21 κρύσταλον J 22 διὰ τὴν συνήθειαν F² 23 ᾤθη ἔχειν F 27 οὐκ]
 οὔτε FHJL τό τε] ποιεῖν E: ποιεῖν το δὲ F² (ποιεῖν addito, et το δὲ ex
 τό τε facto) 28 γὰρ om. EJ 29 ὄν prius] ἐν EJ παμπλήρες
 J: πᾶν πλήρες H: παμπλήρες (ut videtur) L ὄν secundum om. J
 τὸ om. H 30 καὶ . . . ὄγκων in litura addit E rc. manu: καὶ
 ἀόρατα post ὄγκων ponit L μικρότητα J 32 δὲ om. E

δὲ καὶ πάσχειν ἢ τυγχάνουσιν ἀπτόμενα (ταύτη γὰρ οὐχ
ἐν εἶναι), καὶ συντιθέμενα δὲ καὶ περιπλεκόμενα γεννᾶν. ἐκ
δὲ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἑνὸς οὐκ ἂν γενέσθαι πλήθος οὐδ' ἐκ 35
τῶν ἀληθῶς πολλῶν ἓν, ἀλλ' εἶναι τοῦτ' ἀδύνατον· ἀλλ',
ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τῶν ἄλλων τινὲς φασι πάσχειν 325^b
διὰ τῶν πόρων, οὕτω πᾶσαν ἀλλοίωσιν καὶ πᾶν τὸ πάσχειν
τοῦτον γίνεσθαι τὸν τρόπον, διὰ τοῦ κενοῦ γινομένης τῆς δια-
λύσεως καὶ τῆς φθορᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς αὐξήσεως, ὑπε-
εισδυομένων στερεῶν. σχεδὸν δὲ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ ἀναγκαῖον 5
λέγειν ὥσπερ καὶ Λεύκιππός φησιν· εἶναι γὰρ ἅττα στε-
ρεά, ἀδιαίρετα δέ, εἰ μὴ πάντη πόροι συνεχεῖς εἰσιν. τοῦτο
δ' ἀδύνατον, οὐθὲν γὰρ ἔσται ἕτερον στερεὸν παρὰ τοὺς πόρους,
ἀλλὰ πᾶν κενόν. ἀνάγκη ἄρα τὰ μὲν ἀπτόμενα εἶναι ἀδι-
αίρετα, τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν κενά, οὗς ἐκεῖνος λέγει πόρους· 10
οὕτως δὲ καὶ Λεύκιππος λέγει περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν.
οἱ μὲν οὖν τρόποι καθ' οὗς τὰ μὲν ποιεῖ τὰ δὲ πάσχει σχε-
δὸν οὗτοι λέγονται. καὶ περὶ μὲν τούτων, καὶ πῶς λέγουσι,
δῆλον, καὶ πρὸς τὰς αὐτῶν θέσεις αἷς χρῶνται σχεδὸν ὁμο-
λογουμένως φαίνεται συμβαῖνον· τοῖς δ' ἄλλοις ἦττον, οἷον 15
Ἐμπεδοκλεῖ τίνα τρόπον ἔσται φθορὰ καὶ ἀλλοίωσις
οὐ δῆλον. τοῖς μὲν γάρ ἔστιν ἀδιαίρετα τὰ πρῶτα
τῶν σωμάτων, σχήματι διαφέροντα μόνον, ἐξ ὧν πρῶτων
σύγκειται καὶ εἰς ἃ ἔσχατα διαλύεται· Ἐμπεδοκλεῖ δὲ
τὰ μὲν ἄλλα φανερόν ἐστι μέχρι τῶν στοιχείων ἔχει τὴν 20
γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, αὐτῶν δὲ τούτων πῶς γίνεται καὶ
φθείρεται τὸ σωρευόμενον μέγεθος, οὔτε δῆλον οὔτε ἐνδέχεται
λέγειν αὐτῷ μὴ λέγοντι καὶ τοῦ πυρὸς εἶναι στοιχείου,
ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ
γέγραφε Πλάτων. τοσοῦτον γὰρ διαφέρει τοῦ μὴ τὸν αὐτὸν 25

a 33 τυγχάνει F 34 καὶ prius om. L b 2 τῶν om. EL
4 φθορᾶς] φθορᾶς J εἰσδυομένων EJ: ὑποδυομένων F 5 στερεῶν
FG: ἐτέρων EHJL 6 φασι F ἅττα] αὐτὰ J 7 καὶ post
στερεά add. E πόροις L 8 ἔσται om. F ἕτερον om. EL
15 οἷον . . . 17 γάρ om. F, sed in margine addit οἷον Ἐμπεδοκλεῖ τίνα
τρόπον ἔσται φθορὰ καὶ γένεσις οὐ δῆλον. τοῖς μὲν γάρ, et inter plura
incerta habere videtur etiam ἀλλοίωσις 16 τίνα] ἢ εἰ τίνα H
ἔσται φθορὰ EHJL: ἔσται γένεσις καὶ φθορὰ Bekker, qui haec verba
libris FH perperam attribuit 17 ἔστιν] ἔσται J² τὰ om. E
18 πρῶτων] πρῶτον F 19 διαλύονται EJ 22 οὔτε secundum]
οὐκ L

τρόπον Λεύκιππῳ λέγειν, ὅτι ὁ μὲν στερεὰ ὁ δ' ἐπίπεδα λέγει τὰ ἀδιαίρετα, καὶ ὁ μὲν ἀπείροις ὠρίσθαι σχήμασι [τῶν ἀδιαιρέτων στερεῶν ἕκαστον] ὁ δὲ ὠρισμένοις, ἐπεὶ ἀδιαίρετά γε ἀμφότεροι λέγουσι καὶ ὠρισμένα σχήμασιν. ἐκ
 30 δὴ τούτων αἱ γενέσεις καὶ αἱ διακρίσεις Λεύκιππῳ μὲν [δύο τρόποι ἂν εἴεν,] διὰ τε τοῦ κενοῦ καὶ διὰ τῆς ἀφῆς (ταύτη γὰρ διαιρετὸν ἕκαστον), Πλάτωνι δὲ κατὰ τὴν ἀφήν μόνον· κενὸν γὰρ οὐκ εἶναι φησιν. καὶ περὶ μὲν τῶν ἀδιαιρέτων ἐπιπέδων εἰρήκαμεν ἐν τοῖς πρότερον λόγοις· περὶ δὲ τῶν ἀδιαιρέτων στερεῶν τὸ μὲν ἐπὶ πλείον θεωρῆσαι τὸ συμβαῖνον ἀφείσθω τὸ νῦν, ὡς δὲ μικρὸν παρεκβάσω εἰπεῖν, ἀναγα-
 35 326^a καῖον ἀπαθές τε ἕκαστον λέγειν τῶν ἀδιαιρέτων (οὐ γὰρ οἶόν τε πάσχειν ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ κενοῦ) καὶ μηθενὸς ποιητικὸν πάθους—οὔτε γὰρ σκληρὸν οὔτε ψυχρὸν οἶόν τ' εἶναι. καίτοι τοῦτό γε ἄτοπον, τὸ μόνον ἀποδοῦναι τῷ περιφερεῖ σχήματι τὸ
 5 θερμόν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦναντίον τὸ ψυχρὸν ἄλλῃ τιῶ προσήκειν τῶν σχημάτων. ἄτοπον δὲ καὶ εἰ ταῦτα μὲν ὑπάρχει, λέγω δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης, βαρύτης δὲ καὶ κουφότης καὶ σκληρότης καὶ μαλακότης μὴ ὑπάρξει· καίτοι βαρύτερόν γε κατὰ τὴν ὑπεροχὴν φησὶν εἶναι Δημό-
 10 κριτος ἕκαστον τῶν ἀδιαιρέτων, ὥστε δήλον ὅτι καὶ θερμότερον. τοιαῦτα δ' ὄντα μὴ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων ἀδύνατον, οἷον ὑπὸ τοῦ πολὺ ὑπερβάλλοντος θερμοῦ τὸ ἡρέμα θερμόν. ἀλλὰ μὴν εἰ σκληρόν, καὶ μαλακόν. τὸ δὲ μαλακὸν ἦδη τῷ πάσχειν τι λέγεται· τὸ γὰρ ὑπεικτικὸν μαλακόν. ἀλλὰ
 15 μὴν ἄτοπον καὶ εἰ μηθὲν ὑπάρχει ἀλλ' ἢ μόνον σχῆμα, καὶ εἰ ὑπάρχει, ἐν δὲ μόνον, οἷον τὸ μὲν ψυχρὸν τὸ δὲ θερμόν· οὐδὲ γὰρ ἂν μία τις εἴη ἢ φύσις αὐτῶν. ὁμοίως δὲ ἀδύνατον καὶ εἰ πλείω τῷ ἐνί· ἀδιαίρετον γὰρ ὄν ἐν τῷ

b 28 τῶν . . . ἕκαστον seclusi 30 αἱ ante διακρίσεις om. F post διακρίσεις distinxit J μὲν] quidem enim Γ δύο τρόποι ἂν εἴεν seclusi 31 τρόποις J εἴεν ἂν F 32 ἀδιαίρετον HΦ¹Γ πλάτων H 34-35 περὶ δὲ τῶν στερεῶν τῶν ἀδιαιρέτων J 35 πλείον HJ θεωρεῖσθαι F 36 ἀφῆσθω J τὸ] τὰ H εἰπεῖν] ἐπει E a 2 ἢ] ἢ J 3 σκληρόν] calidum Γ ψυχρὸν οὔτε σκληρὸν EL οἶόν τ'] δεῖ F καίτοι γε τοῦτο F 7 ὑπάρχη FHL: ὑπάρχη J δὲ secundum om. J 8 σκληρότης καὶ κουφότης F ὑπάρχη J: ὑπάρχη L 12 θερμόν FΦ¹Γ: ψυχρὸν EHJL 13 ἦδη om. EL 14 γὰρ] δ' F ὑπεικτικὸν J 15 ἢ om. EΦ¹ 16 ψυχρὸν] σκληρὸν EHLΦ¹ 17 ἢ om. EFL 18 εἰ om. FJ

αὐτῷ ἔξει τὰ πάθη, ὥστε καὶ ἐὰν πάσχη ἢ περ ψύχεται, ταύτη τι καὶ ἄλλο ποιήσει ἢ πείσεται. τὸν αὐτὸν δὲ 20
τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθημάτων· τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς
στερεὰ καὶ τοῖς ἐπίπεδα λέγουσιν ἀδιαίρετα συμβαίνει τὸν
αὐτὸν τρόπον, οὔτε γὰρ μανότερα οὔτε πυκνότερα οἶόν τε γί-
νεσθαι κενοῦ μὴ ὄντος ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις. ἔτι δ' ἄτοπον καὶ
τὸ μικρὰ μὲν ἀδιαίρετα εἶναι, μεγάλα δὲ μή. νῦν μὲν 25
γὰρ εὐλόγως τὰ μείζω θραύεται μᾶλλον τῶν μικρῶν· τὰ
μὲν γὰρ διαλύεται ῥαδίως, οἷον τὰ μεγάλα, προσκόπτει
γὰρ πολλοῖς, τὸ δὲ ἀδιαίρετον ὅλως διὰ τί μᾶλλον ὑπάρ-
χει τῶν μεγάλων τοῖς μικροῖς; ἔτι δὲ πότερον μία πάντων
ἢ φύσις ἐκείνων τῶν στερεῶν, ἢ διαφέρει θάτερα τῶν ἐτέρων, 30
ὥσπερ ἂν εἰ τὰ μὲν εἴη πύρινα, τὰ δὲ γήινα τὸν ὄγκον; εἰ
μὲν γὰρ μία φύσις ἐστὶν ἀπάντων, τί τὸ χωρίσαν; ἢ διὰ
τί οὐ γίνεται ἀψάμενα ἐν, ὥσπερ ὕδωρ ὕδατος ὅταν θίγη;
οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ ὕστερον τοῦ προτέρου. εἰ δ' ἕτερα, ποῖα
ταῦτα; καὶ δῆλον ὡς ταῦτα θετέον ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν 35
συμβαδόντων μᾶλλον ἢ τὰ σχήματα. ἔτι δὲ διαφέροντα 326^b
τὴν φύσιν κἂν ποιοῖ κἂν πάσχοι θιγγάνοντα ἀλλήλων. ἔτι
δὲ τί τὸ κινοῦν; εἰ μὲν γὰρ ἕτερον, παθητικά· εἰ δ' αὐτὸ
αὐτὸ ἕκαστον, ἢ διαιρετὸν ἔσται, κατ' ἄλλο μὲν κινοῦν κατ'
ἄλλο δὲ κινούμενον, ἢ κατὰ ταῦτὸ τὰναντία ὑπάρξει, καὶ 5
ἢ ὕλη οὐ μόνον ἀριθμῷ ἔσται μία ἀλλὰ καὶ δυνάμει. ὅσοι
μὲν οὖν διὰ τῆς τῶν πόρων κινήσεως φασι τὰ πάθη συμ-
βαίνειν, εἰ μὲν καὶ πεπληρωμένων τῶν πόρων, περιέρχον οἱ
πόροι· εἰ γὰρ ταύτη πάσχει τι τὸ πᾶν, κἂν μὴ πόρους
ἔχον ἀλλ' αὐτὸ συνεχὲς ὂν πάσχοι τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔτι 10

a 19 ἢ περ ψύχεται H: ἢ περιψύχεται F: εἴπερ ψύχεται E J L:
secundum quod in frigidatur Γ 20 ταύτη τι J: ταύτη τι E L:
ταύτη τοι F: ταῦτο τι H: hoc aliquid Γ: ταῦτῷ τοι Bekker, qui
ταῦτῷ codd. omnibus perperam tribuit post ἄλλο add. τι L
22 στερεὰ] ἕτερα (ut videtur) E¹ 23 μανότερα F γενέσθαι F
26 μείζω] μεγάλα E μᾶλλον om. F 27 ῥαδίως τῶν μικρῶν
οἶον F προκόπτει F J 28 τὰ δὲ ἀδιαίρετα L 29 μεγάλων]
άλων E 30 ἢ om. E Φ¹ τῶν στερεῶν ἐκείνων L 32 ἐστὶν
om. E L 34 προτέρου] πρότερον E J¹ L 35 ταῦτα prius] τοιαῦτα
F ταῦτα secundum] ταύτας E J, fort. recte b 2 ποιῆ κἂν πάσχη
FL 3 δὲ τί om. E¹ παθητικόν F 5 κατὰ ταῦτὸ] κατ'
αὐτὸ E 7 κινήσεως] τρήσεως conl. Prantl, sed nihil mutandum
8 καὶ om. L 9 τι πάσχει E: τι om. L τὸ om. L 10 πάσχοι]
πάσχει FL

δὲ πῶς ἐνδέχεται περὶ τοῦ διορᾶν συμβαίνειν ὡς λέγου-
 σιν; οὔτε γὰρ κατὰ τὰς ἀφὰς ἐνδέχεται διέναι διὰ τῶν
 διαφανῶν, οὔτε διὰ τῶν πόρων, εἰ πλήρης ἕκαστος· τί γὰρ
 διοίσει τοῦ μὴ πόρους ἔχειν; πᾶν γὰρ ὁμοίως ἔσται πλήρες.
 15 ἀλλὰ μὴν εἰ καὶ κενὰ μὲν ταῦτα, ἀνάγκη δὲ σώματα ἐν
 αὐτοῖς ἔχειν, ταῦτ' οὐκ ἀποβήσεται πάλιν. εἰ δὲ τηλικαῦτα τὸ
 μέγεθος ὥστε μὴ δέχεσθαι σῶμα μηδέν, γελοῖον τὸ μικρὸν
 μὲν οἶεσθαι κενὸν εἶναι, μέγα δὲ μὴ μὴδ' ὀπηλικουῶν, ἢ
 τὸ κενὸν ἄλλο τι οἶεσθαι λέγειν πλὴν χώραν σώματος,
 20 ὥστε δῆλον ὅτι παντὶ σώματι τὸν ὄγκον ἴσον ἔσται κενόν.
 ὅλως δὲ τῶν πόρους ποιεῖν περιέρχον. εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ποιεῖ
 κατὰ τὴν ἀφήν, οὐδὲ διὰ τῶν πόρων ποιήσει διόν· εἰ δὲ
 τῷ ἀπτεσθαι, καὶ μὴ πόρων ὄντων τὰ μὲν πείσεται τὰ δὲ
 ποιήσει τῶν πρὸς ἀλληλα τοῦτον τὸν τρόπον πεφυκότων. ὅτι
 25 μὲν οὖν οὕτως λέγειν τοὺς πόρους ὡς τινες ὑπολαμβάνουσιν,
 ἢ ψεῦδος ἢ μάταιον, φανερόν ἐκ τούτων ἐστίν. διαιρητῶν δ'
 ὄντων πάντη τῶν σωμάτων πόρους ποιεῖν γελοῖον—ἢ γὰρ
 διαιρητά, δύναται χωρίζεσθαι.

Τίνα δὲ τρόπον ὑπάρχει τοῖς οὔσι γεννᾶν καὶ ποιεῖν καὶ 9
 30 πάσχειν, λέγωμεν λαβόντες ἀρχὴν τὴν πολλάκις εἰρημένην.
 εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐντελεχείᾳ τοιοῦτον, πέφυ-
 κεν οὐ τῇ μὲν τῇ δ' οὐ πάσχειν, ἀλλὰ πάντη καθ' ὅσον ἐστὶ
 τοιοῦτον, ἦττον δὲ καὶ μᾶλλον ἢ τοιοῦτον μᾶλλον ἐστὶ καὶ
 ἦττον· καὶ ταύτη πόρους ἂν τις λέγοι μᾶλλον, καθάπερ
 35 ἐν τοῖς μεταλλομοίμοις διατείνουσι τοῦ παθητικοῦ φλέβες
 327^a συνεχεῖς. συμφυεῖς μὲν οὖν ἕκαστον καὶ ἐν ὄν ἀπαθές· ὁμοίως
 δὲ καὶ μὴ θιγγάνοντα μήτε αὐτῶν μήτ' ἄλλων, ἃ ποιεῖν
 πέφυκε καὶ πάσχειν (λέγω δ' οἶον οὐ μόνον ἀπτόμενον
 θερμαίνει τὸ πῦρ, ἀλλὰ καὶ ἀποθεῖν ἢ—τὸν μὲν γὰρ ἀέρα
 5 τὸ πῦρ, ὃ δ' ἀήρ τὸ σῶμα θερμαίνει, πεφυκὸς καὶ ποιεῖν καὶ

b 11 περὶ . . . 12 ἐνδέχεται in marg. add. F 12 διέναι E
 14 ἔχειν πόρους EL πᾶν] πάλιν J ἔσται] ἐστὶν E 15 καὶ
 om. EFΦ 16 αὐτοῖς FHJLΦ¹Γ 18 μέγα ante κενὸν ponit F
 20 ἔσται κενὸν ἴσον H 21 ποιεῖ . . . 22 πόρων om. E¹ 22 δὲ
 καὶ τῷ E 26 ἐστὶ ante φανερόν ponit F 27 ὄντων post
 σωμάτων ponit F 29 τοῖς οὔσιν ὑπάρχει J γεννᾶν τοῖς οὔσι F
 καὶ ante ποιεῖν delendum notat J 30 εἰρημένην πολλάκις F
 31 τοιοῦτον] τοῦτο J πέφυκεν in marg. add. F 32 πάντως H
 34 ἂν] εἰ E λέγοι] λέγη L: om. E μᾶλλον ἢ καθάπερ EFJ
 a 2 αὐτῶν JΦ¹ 4 θερμαίνειν E]² ἀποθεῖν E] 5 ἀήρ καὶ τὸ
 E πεφυκὸς J καὶ ante ποιεῖν om. EL

πάσχειν). τὸ δὲ τῆ μὲν οἶσθαι πάσχειν τῆ δὲ μή * * * διορί-
σαντας ἐν ἀρχῇ τοῦτο λεκτέον. εἰ μὲν γὰρ μὴ πάντῃ διαι-
ρετὸν τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἔστι σῶμα ἀδιαίρετον ἢ πλάτος,
οὐκ ἂν εἴη πάντῃ παθητικόν, ἀλλ' οὐδὲ συνεχὲς οὐδέν· εἰ δὲ
τοῦτο ψεῦδος καὶ πᾶν σῶμα διαιρετόν, οὐδὲν διαφέρει διη- 10
ρῆσθαι μὲν ἄπτεσθαι δέ, ἢ διαιρετὸν εἶναι. εἰ γὰρ διακρί-
νεσθαι δύναται κατὰ τὰς ἀφάς, ὥσπερ φασὶ τινες, κἂν
μήπω ἢ διηρημένον, ἔσται διηρημένον· δυνατόν γὰρ διαιρεθῆ-
ναι, γίνεται γὰρ οὐθὲν ἀδύνατον. ὅλως δὲ τὸ τοῦτον γίνεσθαι
τὸν τρόπον μόνου σχιζομένων τῶν σωμάτων ἄτοπον. ἀναιρεῖ 15
γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἀλλοίωσις, ὁρῶμεν δὲ τὸ αὐτὸ σῶμα
συνεχὲς ὂν ὅτε μὲν ὑγρὸν ὅτε δὲ πεπηγός, οὐ διαίρεσει καὶ
συνθέσει τοῦτο παθόν, οὐδὲ τροπῆ καὶ διαθιγῆ, καθάπερ λέ-
γει Δημόκριτος—οὔτε γὰρ μεταταχθὲν οὔτε μετατεθὲν τὴν
φύσιν πεπηγός ἐξ ὑγροῦ γέγονεν, οὐδ' ἐνυπάρχει τὰ 20
σκληρὰ καὶ πεπηγότα ἀδιαίρετα τοὺς ὄγκους, ἀλλ' ὁμοίως
ἅπαν ὑγρὸν, ὅτε δὲ σκληρὸν καὶ πεπηγός ἐστίν. ἔτι δ' οὐδ'
αὔξησις οἷον τ' εἶναι καὶ φθίσις· οὐ γὰρ ὅτιοῦν ἔσται γεγόνος
μεῖζον, εἴπερ ἔσται πρόσθεσις, καὶ μὴ πᾶν μεταβεβλη-
κὸς ἢ μιχθέντος τινὸς ἢ καθ' αὐτὸ μεταβάλλοντος. ὅτι 25
μὲν οὖν ἔστι τὸ γενεῖν καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ γίγνεσθαι τε
καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, καὶ τίνα τρόπον ἐνδέχεται,
καὶ τίνα φασὶ μὲν τινες οὐκ ἐνδέχεται δέ, διωρίσθω τοῦτον
τὸν τρόπον·

IO λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι περὶ μίξεως κατὰ τὸν αὐτὸν τρό- 30
πον τῆς μεθόδου, τοῦτο γὰρ ἦν τρίτον τῶν προτεθέντων ἐξ
ἀρχῆς. σκεπτέον δὲ τί τ' ἐστὶν ἢ μίξις καὶ τί τὸ μικτόν,

a 6 post μή excidisse quaedam suspicor 7 τὸ ἐν ἀρχῇ (ut
videtur) Γ πάντῃ] παντὶ E 8 σῶμα μὲν ἀδιαίρετον H 9 οὐ-
δὲν ante οὐδὲ ponit F 13 ἔσται διηρημένον om. F, et delenda
notat H γὰρ om. F 14 τὸ om. E, et delendum notat J
15 μόνου om. FLΓ 16 ὁ λόγος οὗτος H: οὗτος ὁ τρόπος F 18 καὶ
διαθιγῆ om. E: καὶ διαθιγῆ L (cf. supra, 315^b 35) λέγει] φησὶ F
19 οὔτε γὰρ... 20 φύσιν] neque enim transductum neque transposi-
tum secundum naturam neque transmissum Γ 19 μεταταχθὲν οὔτε
μετατεθὲν] μετατεθὲν οὔτε μεταβαλὸν L: μετατεθὲν E: μετατεθὲν τὴν
φύσιν οὔτε μεταβαλὸν F τὴν φύσιν] τῆ φύσει H 20 οὐδ'
ἐνυπάρχει] οὐδὲ νῦν ὑπάρχει E¹LΓ: οὐτ' ἐνυπάρχει E²FJ τὰ om. EL
23 γεγόνος E 24 ἔσται] ἐστὶ EL 25 μεταβαλόντος EL
26 τε] τι J 27 καὶ τίνα τρόπον ἐνδέχεται om. E¹ 28 δέ om. E¹
30 δέ] δεῖ vel δὴ Φ¹ θεωρητέον FHL

καὶ τίσιω ὑπάρχει τῶν ὄντων καὶ πῶς, ἔτι δὲ πότερον ἔστι
 35 μίξις ἢ τοῦτο ψεῦδος. ἀδύνατον γὰρ ἔστι μιχθῆναί τι ἔτε-
 327^b ρον ἑτέρω, καθάπερ λέγουσί τινες· ὄντων μὲν γὰρ ἔτι τῶν
 μιχθέντων καὶ μὴ ἡλλοιωμένων οὐδὲν μᾶλλον μεμίχθαι
 φασὶ νῦν ἢ πρότερον, ἀλλ' ὁμοίως ἔχειν θατέρου δὲ φθαρέν-
 5 τος οὐ μεμίχθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι τὸ δ' οὐκ εἶναι, τὴν
 δὲ μίξιν ὁμοίως ἐχόντων εἶναι· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 5 εἰ ἀμφοτέρων συνελθόντων ἐφθαρταὶ τῶν μιγνυμένων ἐκά-
 τερον, οὐ γὰρ εἶναι μεμιγμένα τά γε ὅλως οὐκ ὄντα. οὗτος
 μὲν οὖν ὁ λόγος ἔοικε ζητεῖν διορίσαι τί διαφέρει μίξις γε-
 νέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ τί τὸ μικτὸν τοῦ γεννητοῦ καὶ φθαρ-
 10 τοῦ· δῆλον γὰρ ὡς δεῖ διαφέρειν, εἴπερ ἔστιν· ὥστε τούτων
 ὄντων φανερώων τὰ διαπορηθέντα λύουτ' ἄν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
 τὴν ὕλην τῷ πυρὶ μεμίχθαι φαμεν οὐδὲ μίγνυσθαι καιο-
 μένην, οὗτ' αὐτὴν αὐτῆς τοῖς μορίοις οὔτε τῷ πυρὶ, ἀλλὰ
 τὸ μὲν πῦρ γίνεσθαι τὴν δὲ φθείρεσθαι· τὸν αὐτὸν δὲ τρό-
 15 πον οὐδὲ τῷ σώματι τὴν τροφήν οὐδὲ τὸ σχῆμα τῷ κηρῷ
 μιγνύμενον σχηματίζειν τὸν ὄγκον· οὐδὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ
 λευκὸν οὐδ' ὅλως τὰ πάθη καὶ τὰς ἐξεις οἷόν τε μεμίχθαι
 τοῖς πράγμασι—σωζόμενα γὰρ ὁράται. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ
 λευκὸν γε καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνδέχεται μιχθῆναι, οὐδ' ἄλλο
 20 τῶν μὴ χωριστῶν οὐδέν. ἀλλὰ τοῦτο λέγουσιν οὐ καλῶς
 οἱ πάντα ποτὲ ὁμοῦ φάσκοντες εἶναι καὶ μεμίχθαι· οὐ
 γὰρ ἅπαν ἅπαντι μικτόν, ἀλλ' ὑπάρχειν δεῖ χωριστὸν
 ἐκάτερον τῶν μιχθέντων, τῶν δὲ παθῶν οὐθὲν χωριστόν. ἐπεὶ
 δ' ἔστι τὰ μὲν δυνάμει τὰ δ' ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων, ἐνδέχε-
 25 ται τὰ μιχθέντα εἶναι πῶς καὶ μὴ εἶναι, ἐνεργείᾳ μὲν
 ἑτέρου ὄντος τοῦ γεγονότος ἐξ αὐτῶν, δυνάμει δ' ἔτι ἐκατέ-
 ρου ἅπερ ἦσαν πρὶν μιχθῆναι, καὶ οὐκ ἀπολωλότα—τοῦτο
 γὰρ ὁ λόγος διηπόρει πρότερον, φαίνεται δὲ τὰ μιγνύμενα

a 34 μιχθῆναί τι post 35 ἑτέρω ponit F b 1 καὶ τῶν μὴ H
 1-2 νῦν μεμίχθαι φασιν EL 4 ἐχόντων ὁμοίως J καὶ] κἂν EL
 6 γὰρ om. L 7 διορίσαι om. FL τί] τίιν ELΦ¹ 8 τε
 καὶ φθορᾶς L γεννητοῦ FJ 10 λύουτ' ἄν F]Φ¹ οὔτε E]Φ
 11 τῷ πυρὶ τὴν ὕλην L μεμίχθαι τῷ πυρὶ J 12 αὐτῆς] αὐτῆς
 H: αὐτοῖς FΓ 14 οὐδὲ prius] οὔτε FHJ 16 μεμίχθαι]
 μίγνυσθαι EL 19 ἀλλὰ . . . 22 χωριστόν post 31 αὐτῶν ponit Φ⁶
 20 ὁμοῦ καὶ φάσκοντες EL 21 ἅπαν om. E ἅπαντι om. F
 24 μὲν] μὲν μὴ εἶναι H 25 ὄντος ἑτέρου F δέ τι εἶναι ἐκάτερον
 H: δέ τι ἐκατέρου L 26 πρὶν μιχθῆναι in marg. add. F

πρότερόν τε ἐκ κευωρισμένων συνιόντα καὶ δυνάμενα χω-
 ρίζεσθαι πάλιν. οὔτε διαμένουσιν οὖν ἐνεργείᾳ ὡσπερ τὸ σῶμα
 καὶ τὸ λευκόν, οὔτε φθείρονται, οὔτε θάτερον οὔτ' ἄμφω, σῶ- 30
 ζεται γὰρ ἢ δύναμις αὐτῶν. διὸ ταῦτα μὲν ἀφείσθω· τὸ
 δὲ συνεχὲς τούτοις ἀπόρημα διαιρετέον, πότερον ἢ μίξις
 πρὸς τὴν αἰσθησιν τί ἐστίν. ὅταν γὰρ οὕτως εἰς μικρὰ διαι-
 ρεθῇ τὰ μινύμενα καὶ τεθῇ παρ' ἄλληλα τοῦτον τὸν τρό-
 πον ὥστε μὴ δῆλον ἕκαστον εἶναι τῇ αἰσθήσει, τότε μέμικται; 35
 ἢ οὐ, ἀλλ' (ὅτε) ἔστιν ὥστε ὀτιοῦν παρ' ὀτιοῦν εἶναι μόριον τῶν 328^a
 μιχθέντων; λέγεται μὲν οὖν ἐκείνως, οἶον κριθᾶς μεμίχθαι
 πυροῖς, ὅταν ἡτισοῦν παρ' ὄντιοῦν τεθῇ· εἰ δ' ἐστὶ πᾶν σῶμα
 διαιρετόν, εἴπερ ἐστὶ σῶμα σώματι μικτὸν ὁμοιομερές, ὀτιοῦν
 ἂν δέοι μέρος γίνεσθαι παρ' ὀτιοῦν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστιν εἰς 5
 τὰ ἐλάχιστα διαιρεθῆναι, οὐδὲ σύνθεσις ταῦτ' οὐ καὶ μίξις
 ἀλλ' ἕτερον, δῆλον ὡς οὔτε κατὰ μικρὰ σωζόμενα δεῖ τὰ
 μινύμενα φάναι μεμίχθαι (σύνθεσις γὰρ ἔσται καὶ οὐ κρᾶ-
 σις οὐδὲ μίξις, οὐδ' ἔξει τὸν αὐτὸν λόγον τῷ ὄλῳ τὸ μό- 10
 ριον· φαμὲν δὲ δεῖν, εἴπερ μέμικται, τὸ μιχθὲν ὁμοιο-
 μερὲς εἶναι, καὶ ὡσπερ τοῦ ὕδατος τὸ μέρος ὕδωρ, οὕτω
 καὶ τοῦ κραθέντος· ἂν δ' ἢ κατὰ μικρὰ σύνθεσις ἢ μίξις,
 οὐθὲν συμβήσεται τούτων, ἀλλὰ μόνον μεμιγμένα πρὸς τὴν
 αἰσθησιν, καὶ τὸ αὐτὸ τῷ μὲν μεμιγμένον, εἰ μὴ βλέπη
 ὀξύ, τῷ Λυγκεί δ' οὐθὲν μεμιγμένον) οὔτε τῇ διαίρει 15
 ὥστε ὀτιοῦν παρ' ὀτιοῦν μέρος, ἀδύνατον γὰρ οὕτω διαι-
 ρεθῆναι. ἢ οὖν οὐκ ἔστι μίξις, ἢ λεκτέον τοῦτο πῶς ἐνδέχεται
 γίνεσθαι πάλιν. ἔστι δὴ, ὡς φαμεν, τῶν ὄντων τὰ μὲν
 ποιητικὰ τὰ δ' ὑπὸ τούτων παθητικὰ. τὰ μὲν οὖν ἀντιστρέφει,

b 28 πρότερόν τε in marg. add. F 30 φθείρεται EL θάτερον]
 ἐκότερον E]L: καθ' ἑκάτερον H 32 συνεχὲς δὲ ELΦ¹ τούτοις]
 τούτου E 33 τί om. FHJ a 1 ὅτε e conl. addidi ὥστε]
 ὅτε H 3 ὅταν] ὅτε H ὄντιοῦν H: ἡντιοῦν L 4 εἴπερ
 ἐστὶ EFH]L: εἴπερ ἐστὶ καὶ Φ: καὶ εἴπερ ἐστὶ D^b: εἴπερ καὶ ἔστι
 Bekker, qui καὶ libro H perperam attribuit σώματι] τι, supra-
 scr. σῶμα, F 5 δέοι] δε, suprascr. η, F γένεσθαι F
 6 τὰλάχιστα L οὐδὲ e conl. W. D. Ross scripsi: οὔτε
 EFH]LΦ 8 φάναι J μεμίχθαι in litura fecit E οὐ]
 οὐδὲ H 10 δὲ δεῖν] δ' EL μέμικται] μεμίχθαι E: δεῖ μεμίχθαι
 τι L: μέμικται τι (τι tamen in marg. addito) F 12 ἢ om. E¹:
 ἢ F ἢ] ἢ F 13 οὐδὲν ἂν συμβήσεται H 15 τι ὀξύ EFL
 γλυκεῖ E: λυγγεῖ H: lynceo Γ οὐθέν] non Γ 16 ὥστε] οὔτε
 conl. Bekker, sed nihil mutandum 17 ἔστι] ἔσται F 18 πάλιν
 γίνεσθαι F δὴ] δὲ F¹ ἔφαμεν F²L

20 ὄσων ἢ αὐτῇ ὕλη ἐστί, καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων καὶ παθητικὰ
 ὑπ' ἀλλήλων· τὰ δὲ ποιεῖ ἀπαθῆ ὄντα, ὄσων μὴ ἢ αὐτῇ
 ὕλη. τούτων μὲν οὖν οὐκ ἔστι μίξις· διὸ οὐδ' ἢ ἰατρικὴ ποιεῖ
 ὑγίειαν οὐδ' ἢ ὑγίεια μιγνυμένη τοῖς σώμασιν. τῶν δὲ ποιητι-
 κῶν καὶ παθητικῶν ὅσα εὐδιαίρετα, πολλὰ μὲν ὀλίγοις καὶ με-
 25 γάλα μικροῖς συντιθέμενα οὐ ποιεῖ μίξιν, ἀλλ' αὔξησιν τοῦ
 κρατοῦντος· μεταβάλλει γὰρ θάτερον εἰς τὸ κρατοῦν (διὸ
 σταλαγμὸς οἴνου μυρίοις χοεῦσιν ὕδατος οὐ μίγνυται, λύεται
 γὰρ τὸ εἶδος καὶ μεταβάλλει εἰς τὸ πᾶν ὕδωρ)· ὅταν δὲ
 ταῖς δυνάμεσιν ἰσάζῃ πως, τότε μεταβάλλει μὲν ἑκάτερον
 30 εἰς τὸ κρατοῦν ἐκ τῆς αὐτοῦ φύσεως, οὐ γίνεται δὲ θάτερον
 ἀλλὰ μεταξὺ καὶ κοινόν. φανερόν οὖν ὅτι ἐστὶ ταῦτα μικτὰ
 ὅσα ἐναντίωσιν ἔχει τῶν ποιούντων (ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὑπ'
 ἀλλήλων παθητικά)· καὶ μικρὰ δὲ μικροῖς παρατιθέμενα
 μίγνυται μᾶλλον, ῥᾶον γὰρ καὶ θάττον ἄλληλα μεθιστάσι,
 35 τὸ δὲ πολὺ καὶ ὑπὸ πολλοῦ χρονίως τοῦτο δρᾷ. διὸ τὰ εὐό-
 328^b ριστα τῶν διαιρετῶν καὶ παθητικῶν μικτὰ—διαίρεται γὰρ
 εἰς μικρὰ ταῦτα ῥαδίως, τοῦτο γὰρ ἦν τὸ εὐόριστον εἶναι—
 οἶον τὰ ὑγρὰ μικτὰ μάλιστα τῶν σωμάτων· εὐόριστον γὰρ
 μάλιστα τὸ ὑγρὸν τῶν διαιρετῶν, ἐὰν μὴ γλίσχρον ἢ
 5 (ταῦτα γὰρ δὴ πλείω καὶ μείζω μόνον ποιεῖ τὸν ὄγκον).
 ὅταν δ' ἢ θάτερον μόνον παθητικόν, ἢ σφόδρα τὸ δὲ πάμ-
 παν ἡρέμα, ἢ οὐθὲν πλείον τὸ μιχθὲν ἐξ ἀμφοῖν ἢ μικρόν,
 ὅπερ συμβαίνει περὶ τὸν καττίτερον καὶ τὸν χαλκόν. ἐνια
 γὰρ ψελλίζεται πρὸς ἄλληλα τῶν ὄντων καὶ ἐπαμφοτερί-
 10 ζει—φαίνεται γὰρ πως καὶ μικτὰ ἡρέμα καὶ ὡς θάτερον
 μὲν δεκτικὸν θάτερον δ' εἶδος—ὅπερ καὶ ἐπὶ τούτων συμβαίνει·
 ὁ γὰρ καττίτερος ὡς πάθος τι ὦν ἄνευ ὕλης τοῦ χαλκοῦ

a 22 οὖν om. E 23 μιγνύμενα JL 24 ὅσα ἐστὶν εὐδιαίρετα
 F καὶ μεγάλα] μεγάλα δὲ F¹ 25 οὐ] οὐ γε vel οὔτε E¹ 26 διὰ]
 οἶον L 27 χοεῦσιν E 28 μεταβάλλεται EL πᾶν τὸ H
 30 αὐτοῦ] αὐτοῦ EFJ 31 καὶ om. F ἐστὶ ταῦτα] ἐστὶ supra lin.
 add. F: ταῦτ' ἐστὶ EL 32 τῶν om. F ποιούντων] ποιούτων J
 32-33 γὰρ δὴ ὑπ' ἀλλήλων ἐστὶ EL 34 μεθιστάσι] μεθίστησιν FL
 b 2 ταῦτα om. EL τοῦ εὐόριστως E 5 καὶ add. supra lineam
 ante ταῦτα F μόνον om. HJ τὸν ὄγκον ποιεῖ F 6 ὅταν]
 ὅτ' ἂν J ἢ om. F lacunam inter μόνον et παθητικόν habet J ἢ] ἢ F
 7 ἢ ἡρέμα EHL ἢ prius om. E οὐδὲν τὸ μιχθὲν ἐξ (sed adiecto
 πλείω supra τὸ, correcto τὸ, et spatio ante ἐξ relicto) F 8 περι]
 παρὰ H 9 ψελλίζεται J 11 καὶ om. EL 12 ὦν] ὦν E
 ἄνευ τῆς ὕλης H

σχεδὸν ἀφανίζεται καὶ μιχθεὶς ἀπεισι χρωματίσας μόνον. ταῦτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐφ' ἑτέρων. φανερόν τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι ἔστι μίξις καὶ τί ἐστι καὶ διὰ τί, καὶ 15 ποῖα μικτὰ τῶν ὄντων, ἐπεὶπερ ἔστιν ἕνια τοιαῦτα οἷα παθητικά τε ὑπ' ἀλλήλων καὶ εὐόριστα καὶ εὐδιαίρετα. ταῦτα γὰρ οὐτ' ἐφθάρθαι ἀνάγκη μεμιγμένα οὐτ' ἔτι ταῦτὰ ἀπλῶς εἶναι, οὔτε σύνθεσιν εἶναι τὴν μίξιν αὐτῶν, οὔτε πρὸς τὴν αἰσθησιν· ἀλλ' ἔστι μικτὸν μὲν ὃ ἂν εὐόριστον ὄν παθητικὸν ἢ 20 καὶ ποιητικόν, καὶ τοιοῦτῳ μικτόν (πρὸς ὁμώνυμον γὰρ τὸ μικτόν), ἢ δὲ μίξις τῶν μικτῶν ἀλλοιωθέντων ἕνωσις.

B

Περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἀφῆς καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πά- 26
σχειν εἴρηται πῶς ὑπάρχει τοῖς μεταβάλλουσι κατὰ φύσιν, ἔτι δὲ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἀπλῆς, πῶς καὶ τίνος ἔστι καὶ διὰ τίν' αἰτίαν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀλλοιώσεως εἴρηται, τί τὸ ἀλλοιοῦσθαι καὶ τίν' ἔχει διαφορὰν αὐ- 30
τῶν· λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι περὶ τὰ καλούμενα στοιχεῖα τῶν σωμάτων. γένεσις μὲν γὰρ καὶ φθορὰ πάσαις ταῖς φύσει συννεστώσαις οὐσίαις οὐκ ἄνευ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων. τούτων δὲ τὴν ὑποκειμένην ὕλην οἱ μὲν φασιν εἶναι μίαν, οἶον ἀέρα τιθέντες ἢ πῦρ ἢ τι μεταξὺ τούτων, σῶμά τε ὄν καὶ χωρι- 35
στόν· οἱ δὲ πλείω τὸν ἀριθμὸν ἑνός—οἱ μὲν πῦρ καὶ γῆν, οἱ 329^a
δὲ ταῦτά τε καὶ ἀέρα τρίτον, οἱ δὲ καὶ ὕδωρ τούτων τέταρτον, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς—ἐξ ὧν συγκρινομένων καὶ διακρινομένων ἢ ἀλλοιομένων συμβαίνει τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν τοῖς πράγμασι. ὅτι μὲν οὖν τὰ πρῶτα ἀρχὰς καὶ στοι- 5
χεῖα καλῶς ἔχει λέγειν, ἔστω συνομολογούμενον, ἐξ ὧν

b 13 καὶ om. E¹JL, et in marg. add. F ἀπεισι] ἄπας E¹L: ὁ πᾶς J καὶ χρωματίσας L 14 τοίνυν καὶ ἐκ F 16 οἷα τὰ παθητικά H 17 ταῦτα] τὰ E 18 ταῦτὰ] ταῦτα E: τὰ αὐτὰ FJ 20 ὃ ἂν] ὅταν L: ὅταν μὲν E 21 ante ποιητικόν lituram habet J 22 ἕνωσις. περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἀφῆς καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν εἴρηται HJ, et (omisso μὲν) F¹ 26 καὶ περὶ τοῦ F 28 ἔτι δὲ] ἔτι καὶ E, δὲ in marg. addito τῆς ἀπλῆς, πῶς καὶ τίνος J¹D^b: τῆς ἀπλῆς, τίνος καὶ πῶς EJ²: τῆς ἀπλῆς καὶ τίνος καὶ πῶς HL: τῆς τινός καὶ ἀπλῶς καὶ πῶς (καὶ ante πῶς supra lineam addito) FT: τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς τινός, πῶς coni. Bonitz 30 αὐτῶν om. F 35 τιθέντες om. L τι μεταξύ τι (secundo tamen τι eraso) F a 3 καὶ] ἢ FHJ 4 ἢ] καὶ J, et fecit E